

Naročnina znaša mesečno 25.— Din.
za tuzemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440.
Celje: Kocnova ul. 3. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocnova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241

Sredozemski Locarno?

Uspešen potek privatnih razgovorov med delegati na londonski konferenci

London, 27. januarja, s. Kakor poroča »Manchester Guardian« je bila ameriška delegacija na pomorski razorožitveni konferenci pripravljena vstopiti k Sredozemskemu paktu, ki naj bi bil sklenjen med štiri državami o Pacifiku. V tem paktu naj bi bilo določeno sklicanje konference v primeru, če bi bil ogrožen mir v Sredozemskem morju.

Na ta način bi bil ameriški vpliv prenešen tudi na popolnoma evropske zadeve. Ameriška delegacija se nagiba k naziranju da ima vsaka država z gotovimi pogodbenimi omejitvami pravico, graditi toliko križark, kolikor smatra, da jih potrebuje.

London, 27. januarja, AA. Tukajšnji konferenčni krogi so mnenja, da so številni informativni razgovori med glavnimi delegati pomorske razorožitvene konference veliko pripomogli k določitvi dnevnega reda konference, ki je v veljavni za končni uspeh konference.

Davi ob 10. so glavni delegati nadaljevali razpravo o problemih konference in o razporedbi delovnega programa. Na četrtkovni seji glavnih delegatov je bilo razčistišnih veliko število vprašanj. — Splošno mnenje, da bodo pripravljala dela konference trajala precej časa, čeprav so dosedanj razgovori precej razčistili položaj.

Sinoči je razpravljali ministrski predsednik Macdonald s kanadskimi delegati o tekočih zadevah konference. Pozneje pa je sprejel državne tajnika Stimsona. Drugi ameriški delegati so

razpravljali o zadevah konference privatno. Gibson se je sestal z odposlanecem francoske delegacije Massigliem in Dwigth s predsednikom Tardieuem.

London, 27. januarja, AA. Davi so se sestali v uradu predsednika Macdonalda vodje delegacij za pomorsko razorožitveno konferenco, kjer so se posvetovali tri ure o delovnem programu konference. Konferenca je bila nato odgodena do jutri zjutraj. Popoldne sta se sestali japonska in angleška delegacija, pozneje pa francoska, italijanska in angleška delegacija. Nocoj sta imeli francoska in angleška delegacija ponoven sestanek.

Vprašanje podmornic

London, 27. januarja, AA. Predsednik Tardieu je danes izjavil novinarjem, da je današnji dopoldanski sestanek delegatov razorožitvene konference potekel prav pristočno. Daljša razprava se je razvila o francoskem in italijanskem stališču. Francoska delegacija je zahtevala izjavo maksimalno tonažo, dočim gre Italiji za primeren odstotek.

»Evening News« pravi, da so delegacije sklenile odstaviti z dnevnega reda razpravo o ukinutvi podmornic. Japonski delegat Vakatsuki pa je izzval splošno začudenje, ko je zahteval, naj se sprejme poseben dogovor o prenovi gradnje trgovskih ladij, ki se jih lahko v primeru vojne opremi z močnimi topovi.

Italija želi revizijo kolonijalnih mandatev

Razgovori med Grandijem in Tardieuem – Italija hoče povečati svojo kolonijalno posest

London, 27. januarja, d. Predmet razgovorov med predsednikom Tardieuem in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem je bil po informacijah dobro poučenih krogov predvsem vprašanje revizije razdelitve mandator nad predvojnimi nemškimi kolonijami. Grandi je v imenu italijanske vlade opozoril na to, da je bila Italija kljub vsem obljubam in zagotovilom, da bo deležna razdelitve nemških kolonij odpravljena pri versailleskih mirovni pogajanjih s praznimi rokami in navezana na svoje predvojne kolonije. Sedaj Italija želi, da se ji ta krivica popravi in da se ji izroči kateri od mandator nad bivšimi nemškimi kolonijami.

V razpravi je bil tudi francoski mandat v Siriji, ki ga želi že dolgo prevzeti Italija, ker meni, da ima do njega pravico po obljubah, da bo sprejela kot svojo kolonijo del Male Azije, ki pa so postale spriču preporoda Turčije iluzorne. Predsednik Tardieu je pokazal za italijanske želje veliko zanimanje ter se za rešitev tega vprašanja tako za-

vzel, da je odpovedal svoje potovanje v Pariz in se včeraj sestal z angleškimi delegati, s katerimi je razpravljal o tej italijanski želji.

V zvezi s temi razgovori se vrše med italijansko in francosko delegacijo tudi razprave o prodiranju italijanskih čet proti južni meji Tripolisa, to je v ozemlju, kjer se doslej niso bile natanko začrtane meje med italijansko in francosko kolonijalno posestjo. Tu mislijo Italijani zasedati še nasebine Teger, Gat in Tumma, ki pa spadajo po mnenju francoske vlade že v francosko intereso sfero, ker so te kraje že ponovno zasedle francoske čete, kljub temu, da so se pozneje umaknile.

Italijani vztrajajo pri svojih načrtih, da zasedejo te točke in bodo najbrže poskušali nadaljevati svoje prodiranje tudi proti Čadskemu jezeru in postaviti Francijo pred izvršeno delo ter na ta način z orožjem v roki izposlovati uresničenje obljub, ki so jih dobili o reviziji južne tripolitske meje med svetovno vojno.

Primo de Rivera zahteva zaupnico

Omajan položaj vlade španskega diktatorja – Okrožnica vsem generalnim kapetanom

Pariz, 27. januarja s. General Primo de Rivera je pozval vse generalne kapetane v armadi in mornarici, naj mu sporočijo mnenje, ali uživa njegova diktatura še zaupanje naroda in armade. Ako bo dobil negativne odgovore, je Primo de Rivera obljubil, da bo vlada takoj odstopila.

Med odgovori je kot prvi prispel odgovor generalnega kapetana vojaškega okrožja v Saragossi, ki zatrjuje, da se bodo garnizije njegovega okrožja pokoravale sedanji ali vsaki drugi božji vladi, če bo vlada uživala podporo krone.

General Primo de Rivera je izjavil novinarjem, da smatra zaradi grde kampanje proti sedanji vladi za potrebno, da mu mornarica in armada potrdita svoje zaupanje. Prepričan je, da uživa zaupanje naroda in krone, kar oboje poživlja njegov režim. Če bo smatral, da je njegova misija končana, se ne bo udeležil nobene bodoče normalne vlade.

V političnih krogih prevladuje mišljenje, da je pričakovati v kratkem izpremembo v španskem vladnem režimu in da so dnevi vladanja Primo de Riveru že šteti. Govori se celo o kandidatih za sestavo nove vlade, ki bi imela prehodni značaj ter vrnila Španiji zopet delno demokracijo in predlagala osnutek nove ustave.

Vsa politična javnost z veliko naneostjo zasleduje potek akcije Primo de Riveru ter čaka na odgovore, ki jih bo prejel na svojo okrožnico vsem gene-

ralnim kapetanom, med katerimi se nahajajo nekateri, ki so že pred časom najavljali, da bodo zahtevali v imenu vojske in mornarice odstop Primo de Riveru, ker ni izpolnil nad, katere so nanj stavili.

Madrid, 27. januarja AA. Pred vojnim sodiščem se vrši razprava proti 4 oficirjem in 1 podoficirju mestne straže, ki so obtoženi zaradi malomarnosti v službi v času, ko je izbruhnil znan upor artiljerije. Državni tožilec je zahteval za obtožbeno kazeno od 8 mesecev do 6 let ječe.

Madrid, 27. januarja AA. Tu so se zbrali zastopniki vseh vojnih okrogov, da se posvetojujejo o vprašanju zaupnice, ki ga je stavil predsednik vlade general Primo de Rivera.

Deset dni živi pokonani

Charleroi, 27. jan. AA. V nedeljo so po dolgem trudu odkopali tri delavce, ki jih je zasulo v tukajšnjem rudniku že 15. januarja. Delavci so bili samo onemogli od lakote in žeje, ker jim je zmanjkalo hrane in vode. Ko so jih po tolikem času odkopali žive in neranjene, je prisotna množica navdušeno manifestirala rešiteljem in iz objema smrti iztrganim rudarjem.

Nemško-poljska pogajanja

Varšava, 27. januarja, d. Nemško-poljska pogajanja so v točko napredovala, da je danes dopotela semkaj nemška delegacija, ki bo pričela s poljsko vlado pogajanja o podpisu nemško-poljske trgovinske pogodbe. V nemški delegaciji je tudi eden najbolj znanih nemških narodnih gospodarjev.

VODSTVA SOKOLSKIH ŽUP

Nadaljevanje in zaključek seje starešinstva SKJ – Konstituiranje savezne uprave – Sokolski kroj in znak – Vsesokolski zlet

Beograd, 27. januarja, p. Starešinstvo Sokola kraljevine Jugoslavije je včeraj sprejelo organizacijske statute SKJ in jih predložilo ministru prosvete in ministru vojske in mornarice v odobritev. Na včerajšnji seji je starešinstvo dalje sklenilo, da odide podstarešina Gjuro Paunković v Prago, kjer je sedež zveze slovenskega sokolstva, in prijavi tamkaj vstop Sokola kraljevine Jugoslavije v to zvezo. V Pragi bo gospod Paunković v imenu saveznega starešinstva posejil tudi predsedstvo ČOS, ki jo bo povabil k udeležbi na vsesokolskem zletu v Beogradu. Naposled so bila na včerajšnji seji določena teritorialna področja posameznih sokolskih žup in imenovana župna starešinstva. Sklenjeno je bilo, da se za sedaj osnuje 27 žup, štiri več, kakor jih je imel Jugoslovanski sokolski savez. Nove župe se osnujejo s sedeži v: Karlovcu, Vinkovcih, Daruvaru in Varaždinu. Načelno je bilo sklenjeno, da se takoj po končanem vsesokolskem zletu število žup poveča na 50. Uprave žup, ki se bodo odslej dosledno imenovalle samo po krajih, kjer je njihov sedež, so bile od saveznega starešinstva postavljene takole (ker smo imena sprejeli telefonično, ne moremo jamčiti za njihovo točnost. Op. ur.):

Celjska župa:

Starešina: Josip Smertnik, ravnatelj Celjske posojilnice;

podstarešina: Ferdo Poljšak, rudniški tajnik v Zagorju;

načelnik: Lojze Jerin, tajnik Celjske posojilnice;

načelnica: Almira Gruden, uradnica Celjske posojilnice;

prosvetar: dr. Ervin Mejak, odvetnik v Celju;

tajnik: Fran Čepin, uradnik Celjske posojilnice;

blagajnik: Bernard Vltavski, tajnik celjske občine;

člani uprave: Zofka Debelak, strokovna učiteljica; dr. Josip Dolničar, sodnik; dr. Milko Hrašovec, odvetnik; Josip Kramer, drogerist; Martin Mastnak, profesor; dr. Alojzij Nendel, sodni svetnik; Stanko Perc, uradnik Ljubljanske kreditne banke; Drago Sirec, trgovec; dr. Fran Svetina, zdravnik v St. Jurju ob juž. žel.; Ciril Vajd, tovarnar; namestniki: Alojzij Baša, postaje-načelnik v Zidanem mostu; Alojz Hofbauer, učitelj v Hranjniku; Tone Kurnik, kontrolor premogovnika v Velenju; Mirko Sušnik, učitelj v Trbovljah; Martin Vrečko, šolski upravitelj v Šoštanju;

nadzorni odbor: Drago Kranj, ravnatelj Celjske posojilnice; Karel Perc, knjigovodski obrtnik; dr. Josip Požar, državni tožilec; Fran Šmid, geometer; Matko Šmid, zastopnik ravnatelja Prve hrvske štedionice; namestnik: Fran Furlan, rudniški uradnik v Laškem; dr. Josip Šašel, starešina sreskega sodišča v Šmarju; Fran Tiler, sodni svetnik v Celju.

Mariborska župa:

Starešina: dr. Maks Kovačič, profesor;

podstarešina: dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. gorah;

načelnik: Fran Mačus, uradnik Mestne hranilnice;

načelnica: Nada Zihnerlova, učiteljica;

prosvetar: Rupert Lintner, železniški uradnik v Studenici;

tajnik: Mihael Dojčinovič, učitelj;

blagajnik: Janko Zorko, uradnik Mestne hranilnice;

člani uprave: Adolf Šaup, profesor; dr. Fran Toplak, zdravnik; Vladimir Vemuti, banč. uradnik; Ferdo Dobrjak, finančni uradnik; Angela Šentjuričeva, sodna uradnica; dr. Ljudevit Pivko, profesor; Božidar Putnikovič, polkovnik; Stjepan Šram, učitelj v Varaždinu; dr. Vinko Železnikar, primarij bolnice v Slovenjgradcu; dr. Fran Salaman, odvetnik v Ptuj;

namestniki: Mirko Sevnik, profesor; dr. Branko Svoboda, Varaždin; dr. Josip Pučnik, odvetnik v Slovenski Bistrici; Avgust Lukačič, postajenačelnik v Ljutomeru, in inž. Gustav Gogala v Mežici;

nadzorni odbor: Julije Novak, bančni ravnatelj; Drago Komut, direktor; Anton Hren, šolski upravitelj v Studenici; Mirko Gorišek, tovarniški ravnatelj v Rušah; Janko Grivec, ravnatelj hranilnice v Ormožu;

namestniki: Ivan Novak, notar v Čakovcu; dr. Mirko Stanjko, odvetnik v Ljutomeru, in Anton Koder, notar v Murski Soboti.

Ostale župe:

Beograd: starešina Branko Živković, gimnazijski direktor v Zemunu; podstarešina: Kosta Stretenović, profesor vojne akademije; načelnik prof. Gjorgje Ilić, načelnica prof. Danica Ilić.

Mostar: starešina dr. Čedo Milič, trgovec; podstarešina dr. Pero Mandić, odvetnik; načelnik Petar Čolić, tel. učitelj.

Niš: starešina Radovan Dimitrijevič, odvetnik; podstarešina Mihajlo Čevdarevič, inženjer; načelnik Ivan Tomasič.

Osijek: starešina Dimitrije Petrovič, inženjer; podstarešina dr. Mergentaler; načelnik Fran Lotski, zasebni uradnik.

Novi Sad: starešina dr. Ignjat Pavlas, odvetnik.

Sušak: starešina Ivo Polić, šef oddelka Jadranske plovnice; podstarešina Milan Bačić, trgovec; načelnik Marjan Boras.

Zagreb: starešina dr. Lav Mazura, odvetnik; podstarešina Franjo Kvarčvald, namestnik generalnega ravnatelja Mestne hranilnice; načelnik Milan Janković, tel. učitelj; načelnica Stefica Branković; prosvetar dr. Vlado Pec, profesor; tajnik Hinko Načar, nadgospodar v p.; blagajnik Vlada Vranić, carinski uradnik.

Belovar: starešina Branko Sunajković, zdravnik; podstarešina dr. Hanžek; načelnik Stjepan Buhač.

Cetinje: starešina Gavro Milošević, odvetnik; podstarešina Bruno Marčić, direktor gimnazije v Kotoru; načelnik Kosta Ligutić.

Kragujevac: starešina Miloje Pavlović, direktor gimnazije; podstarešina Franjo Zajc, direktor tovarne sladkorja; načelnik Josip Prohaska, gimn. profesor.

Sarajevo: starešina dr. Voislav Besarović, glavni tajnik trgovske zbornice; podstarešina Stevan Zakula, prosvetni inspektor; načelnik dr. Jovan Vidović, odvetnik.

Skoplje: starešina Dragan Marković, veterinar; podstarešina Drautin Vuličević, inspektor državnih monopolov; načelnik Dragutin Kuhiček, tel. učitelj.

Split: starešina dr. Mirko Bujčić, glavni tajnik trgovsko-obrtno zbornice; podstare-

šina Vinko Pera, sodni svetnik; načelnik Ante Tomaseo, profesor.

Užice: starešina Gjuro Drašković, profesor; podstarešina Vlada Miletić, odvetnik; načelnik Josip Jehlički, tel. učitelj.

Tuzla: Starešina Jovan Petrovič, trgovec; podstarešina Branko Budimir, direktor rudnika; načelnik Miloš Kvatina, inženjer.

Vel. Bečkerek: Starešina Nikola Bešlić, inženjer; podstarešina Juraj Čorgašić, major; načelnik Alojzij Pogačnik, tel. učitelj.

Šibenik: Starešina Marko Trivo, profesor; podstarešina Miloš Šupić, načelnik Ljubomir Montana, lekarnar.

Vsesokolski zlet

V razpravi o vprašanju vstopa Sokola kraljevine Jugoslavije v organizacijo slovenskega sokolstva, je bilo soglasno sklenjeno, da SKJ prijavi vstop v to vseslovansko organizacijo, kakor tudi v mednarodno gimnastično federacijo.

Po imenovanju župnih uprav je sledila razprava o vsesokolskem zletu, ki se bo vršil meseca junija v Beogradu, v onem obsegu in z istim programom, kakor je bilo določeno po dosedanjem zletnem odboru. Zlet se imenuje »Prvi vsesokolski zlet Sokola kraljevine Jugoslavije«. Dalje je bilo sklenjeno, da se na najsvetanejši način priredi prva uvodna tekma v smučanju in sicer dne 12. februarja v Mojsirani. SKJ se tudi udeležijo mednarodnih tekem mednarodne gimnastične federacije meseca julia letos v Luksemburgu. Prijave za udeležbo na teh tekmah se pričnejo takoj.

Kroj in znak

Sledila je razprava o sokolskem kroju, ki ostane za enkrat dosedanj. Izpremenijo se le sokolski znaki glede na novo ime Sokola. Čepice dobijo obliko šajkače ter bodo iste barve kakor kroj z vseh rdečim temenom. Tudi za različne kategorije članstva ostane dosedanja kroj. Vprašanje kroja članic se bo rešilo šele po vsesokolskem zletu. Na zletu samem bodo nastopale bivše hrvaške in jugoslovanske Sokolice v dosedanjih krogih. Za seljaške Sokolice je usvojena narodna noša s sokolsko čepico.

Glede sokolskega znaka je bilo sklenjeno, da se sprejme isti znak, kakor ga ima češkoslovaško sokolstvo in ki se izpolni z začetnimi črkami sedanje naše sokolske organizacije. Do končnoveljavnega zaokroženja sokolskih žup bodo nosile sokolske župe oziroma sokolska društva sama kraljeve nazive brez drugih pristavkov. O zgodovinskih imenih se bo odločalo kasneje pri definitivni razdelitvi sokolskih žup.

Konstituiranje savezne uprave

Na današnji seji saveznega starešinstva se je izvršilo konstituiranje savezne uprave. Za glavnega tajnika je bil izvoljen Ante Brozović, za njegovega namestnika Hinko Nagler, za glavnega blagajnika Momčilo Branovački, uredniškemu odboru saveznega glasila bo načeloval prvi podstarešina Engelbert Gangl, ki mu je poverjena organizacija redakcijskega odbora, gospodarskemu odboru načeljuje Branko Živković, zdravstvenemu dr. Milorad Dragič, statističnemu Mihajlo Kučić, organizacijskemu in pravnemu dr. Ignat Pavla, gradbenemu arhitektu Momir Korunović, glavni prosvetar pa je dr. Vlado Belajčić.

Z današnjim dnem je bila prva seja saveznega starešinstva Sokola kraljevine Jugoslavije zaključena.

Zaroka princeze Ileana

Bukarešta, 27. jan. G. Sinoči se je vršila v kraljevem gradu v Sinaji svečana zaroka princeze Ileana z grofom Hochberg-Füdstensteinom, drugim sinom kneza Plessa. Zaroka bo prihodnjo nedeljo javno razglašena v Bukarešti. Svečani zaroki so prisostvovali tudi nemški sorodniki ženine. V soboto in nedeljo sta prisostvovala princesa Ileana in grof Hochberg s kraljico materjo sportnim prirediteljem na Predealu, zvečer pa so se vsi vrnili v Sinajo na zaroko.

Zonet atentat v Sofiji

Sofija, 27. januarja s. Bivši tajnik makedonske politične organizacije v Ameriki Čikatrov, ki biva že nekaj časa v Sofiji, je bil te dni napaden od treh neznancev, ki so oddali nani več revolverskih strelcev, toda ga k sreči niso zadeli. Čikatrov se je mogel neopozorjen umakniti v svoje stanovanje. Kakor sumilo, gre za delo Protzerovih pristašev. Čijih postojanje je oštro obsodil Čikatrov v govoru na zadnjem kongresu organizacije makedonskih emigrantov v Sofiji.

Krasna pijetna svečanost v Beogradu

Svetosavska proslava — Odkritje spominske plošče beograjskim akademikom — Visoko odlikovanje beograjske univerze

Beograd, 27. januarja. AA. Davi ob pol 10. je bila proslavljena na beograjskem vseučilišču tradicionalna dijaška proslava sv. Save. Proslava se je vršila v dvorani novega vseučilišča, ki je bila v to svrhu okrašena s cvetjem, zelenjem, s pirotehničnimi preprogami in z državnimi zastavami. Proslava je potekala izredno svečano. V imenu Nj. Vel. kralja ji je prisostvoval divizijski general Dragomir Stanojević. Prisostvovali so nadalje predsednik vlade, general Peter Živković, z vsemi člani kraljevske vlade, diplomatski zbor, poslanik Zedinjenih držav na našem dvoru Princ v togi profesorja kolumbijskega vseučilišča, zastopniki beograjske akademije znanosti, vseučiliški profesorji, gosti iz Zagreba z rektorjem dr. Belobrkom na čelu, gosti iz Ljubljane z rektorjem dr. Dolencem, predsednik beograjske občine inž. Savčić, veliko število predstavnikov naših znanstvenih in umetniških krogov ter veliko število ostalega odličnega meščanstva. Za častno mizo so sedeli rektor beograjskega vseučilišča dr. Čeda Mitrović, minister vojske in mornarice general Hadžić, minister prosvete Boža Maksimović in dekani vseh fakultet.

Pevski zbor je odpel himno sv. Save, zatem državno himno. Rektor dr. Mitrović je objavil imena dijakov, kojih dela so bila letos nagrajena z običajnimi svetosavskimi nagradami. Svečanost sv. Save je zaključil rektor dr. Čeda Mitrović s priložnostnim govorom in opozoril, da se takoj začne drugi del svečanosti, namreč prosvetitev in odkritje spomenika, ki je bil postavljen v spomin učiteljev in dijakov beograjskega vseučilišča, ki so v vojnah od 1911. do 1919. žrtvovali svoja življenja za obrambo in slavo domovine. Rektor je pozval akademski pevski zbor »Obilica«, da otvori proslavo. Zbor je odpel skladbo dr. Milojevića »Jugosloveni«. Nato je povzel besedo

minister prosvete Boža Maksimović, ki je med drugim izjavil:

»Danes smo se zbrali tu ne le, da proslavimo sv. Savo, temveč da se vsi iskreno poklonimo vzvišenim manom onih, ki so kot gojenici tega doma našli smrt za svobodo in ohranitev svoje domovine. Prišli smo, da tem padlim junakom posvetimo skromen spomenik naše pažnje in hvaležnosti. Vsi ti mladi sokoli, ki jim niti ne vemo, kam so položili svoje kosti, predstavljajo naše skeleče rane in našo bol, pa tudi naš ponos in našo slavo, kakor tudi pouk onih, ki bodo prišli za njimi. Vrhovni poveljnik vojske in najvišji zaščitnik naše knjige in prosvete je izrekel velike besede, da bo Jugoslavija dostojno slavila te zmage, ako bo prešila svoje vzgojo z venci mladih naših nacionalnih mučnikov in junakov. Zato negujte tudi vi, ki ste spona med preteklostjo in bodočnostjo, visoko ljubezen, požrtvovanje, razvijajte in jačajte jugoslovensko misel ter plamen navdušenja in rodoljubja, v katerih so naši dragi pokojniki zgoreli. V svojih padlih tovarših glejte svoje vzore in učitelje, ki vas bodo lahko marsičesa naučili. Slava in hvala padlim! Slava in hvala beograjskemu vseučilišču!«

Govor ministra prosvete je bil sprejet z velikim odobravanjem. Zatem je vstal

minister vojske in mornarice general Hadžić,

ki so ga prisotni burno pozdravili in ki je med drugim dejal:

»V borbah prve in druge balkanske vojne je naša vseučiliška inteligenca dala svoje žrtve, 17 mrtvih in ranjenih. V borbi proti novemu napadcu leta 1914. je bilo več kot 350 ranjenih. Izgube naše vseučiliške inteligence leta 1915. so znašale 97 mrtvih in 400 ranjenih. Podobno je bilo vsa leta do konca svetovne vojne. Teh skoro 400 nesmrtnih imen naše srbske vseučiliške inteligence je vdojenih na tej plošči tu v avli zaslužnega beograjskega vseučilišča. Naj bo to znanje znamenje našega priznanja tem velikom. Naj bo ta spominska plošča trajna vzpodbuda bodočemu naraščanju in celokupni naši vseučiliški akademski omladini za dejanja, ki naj bi postala enaka onim, ki so bila darovana za udeležbo našega naroda in za svobodo naše domovine. V imenu naše jugoslovanske vojske in mornarice kličem manom teh, za ustanovitev naše velike Jugoslavije zaslužnih in padlih potomcev beograjskega vseučilišča: Slava!«

Govor ministra vojske in mornarice je napravil na vse prisotne izredno globok dojem. Govornika so prisotni opetovano prekinili z viharimi klici in vzkliki jugoslovenskemu narodu in Nj. Vel. kralju. Zatem so se vsi prisotni napotili iz dvorane novega vseučilišča v avlo starega vseučilišča. Ob 11.30 so zaorili skozi dvorano starega vseučilišča frenetični klici »Žive!«, s trdnjave starega mesta so zadoneli topovski streli in vojaška godba je zasvirala državno himno. V dvorano je stopil Nj. Vel. kralj Aleksander I., najvišji zaščitnik jugoslovanske dijaštva, ki je postavil v Beogradu monumentalno študentovsko zatočišče »Dijaški dom«. Nj. Vel. kralj je prišel v generalski uniformi in je zavzel prostor med obema spominskima ploščama. Ko je pevski zbor »Obilica« zapel zanosno skladbo »Jugosloveni«, je opravil sablaški enoisopk Mihailo ob asistenci številnih duhovščine cerkveno opravilo. Rektor vseučilišča dr. Čeda Mitrović je pozdravil Nj. Vel. kralja in druge goste, nato pa odkril spominsko ploščo.

Po odkritju plošče se je

Nj. Vel. kralj

obrnil k rektorju, k profesorjem in napram ostalim ter se zahvalil za pozdravni nagovor rektorja z govorom, v katerem je med drugim poudaril, da beograjsko vseučilišče ni le vir znanosti in prosvetljenja, ampak tudi studenec ljubezni napram državi in vdanosti do njegovega doma. Naša vseučiliška omladina je od nekdaj prežeta z ljubeznijo in s patriotizmom. Za take cilje je delala in zanje se je žrtvovala. Nov dokaz temu je tudi ta spomenik.

Nato je Nj. Vel. kralj govoril o požrtvovanju te omladine v minulih vojnah in pristavil, da odlikuje beograjsko vseučilišče z redom Karagorgijeve zvezde z meči s toplimi željami, da bi v bodoče nadaljevalo svoje svete tradicije. Kraljev govor je bil sprejet po prisotnih s frenetičnim navdušenjem, kakršnega se ni doživelo staro vseučilišče. Za visoko odlikovanje se je zahvalil rektor dr. Čeda Mitrović, nakar je akademsko pevsko društvo »Obilica« zapelo gromovito pesem »Ej, trubaču«. Dve dijakini sta pristopili k Nj. Vel. kralju in mu postregli z žitom. Zatem sta ponudili žito predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću, ministrom, predstavnikom diplomatskega zbora in ostalim odličnikom. S tem je bila ta svečanost zaključena.

Visoko odlikovanje francoskih igralcev

Beograd, 27. januarja AA. Nj. Vel. kralja je v spremstvu Nj. Vil. princeze Olge in princa Pavla posetila snovi v Narodnem gledališču predstave komada »Mon ami Teddy«, ki so ga igralci igrali »Comedie Francaise« s svojimi prvakoma g. Robinson in g. Aleksandrom. Med odmorom je Nj. Vel. kralja pozvala v salon lože go. Robinson in g. Aleksandra ter imala izjavila, da je navdušena od divne igre francoskega ansambla. Kraljica je izročila pri tej priliki g. Robinsonu in g. Aleksandru red sv. Save III. stopnje, s katerim ju je odlikoval Nj. Vel. kralj. Ga. Robinsona in g. Aleksandra sta se zahvalila za visoko pozornost in naprosila kraljico, naj izreče Nj. Vel. kralju niuno vdano hvaležnost za visoko odlikovanje.

Veliko zanimanje za veleprodajo soli

Beograd, 27. januarja. V sredo se bo vršila pri upravi državnih monopolov velika licitacija za zakup veleprodaje soli v posameznih banovinah. Za licitacijo vlada v krogu trgovcev kakor tudi maloprodajalcev soli veliko zanimanje. Danes je potekel rok za vlaganje kavic in so zainteresirani že pričeli vlagati ponudbe.

Za zakup se zanimata dve močni skupini, ki bosta skušali pri licitaciji dobiti zakup za vse banovine. Pri eni teh skupin sta poleg beograjskih finančnikov udeležena tudi po en trgovec iz Zagreba in Ljubljane. Ostali zainteresirani se zanimajo predvsem za zakup veleprodaje v posameznih banovinah, ki je podzakupnikom in maloprodajalcem bolj simpatičen. Kakor se doznava si je nabavilo pogoje za licitacijo preko 1000 interesentov, od tega okrog 40 iz dravske banovine. Iz tega je razvidno, kako veliko zanimanje vlada za licitacijo. Računa se da bo vloženih okrog 400 ponudb.

Komisar OUZD na Sušaku

Sušak, 27. januarja. Č. Za komisarja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Sušaku je bil imenovan profesor in novinar Kazimir Vidas.

Nastop Mehike proti sovjetom

Moskva, 27. jan. AA. Komunistični list »Daily Worker« v Londonu ostro napada angleško vlado zaradi prekinjenja diplomatskih zvez med Rusijo in Mehiko. List namiguje, da je to plod politike, ki je bila cilj razgovorov med angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom in ameriškim predsednikom Hooverjem. List veli nadalje, da je Mehika pod pretezo komunistične propagande prekinila diplomatske zveze z Rusijo takoj po govoru angleškega ministra Hendersona v spodnji zbornici in istočasno z razgovori med Macdonaldom in zastopniki ameriškega predsednika Hooverja v Londonu.

Napadi na žide v Rusiji

Moskva, 27. jan. AA. »Komunist« poroča o pogostih napadih komunistov na žide in židovske delavce v tvornicah. V tvornici kosa in bencola v Njeprijetrovsku so delavci pošli židovskega tovariša z raztopljeno smolo. Napadeni delavec je kmalu nato izdihnil v groznih mukah. V Morosiu pri Harkovu so delavci pretepli dva žida do smrti. Ko so tovariši napadenih židov zahvalili zaščito od predsednika krajevnega sovjeta, jim je ta odvrnil: »Kaj zato če je enega žida manj«. V topiškah v Slatinu so delavci vrgli štir žide v razbojene peči.

Ciganski avtomobil

Osijek, 27. januarja n. Orožniki so med Moslavino in Slatino v Podravju ustavili avtomobil, na katerem je bilo polno ciganzov. Ugotovili so, da je moderno vozilo prava last ciganzov, ki tvorijo nevarno vlomsko tolpo v Podravju. V različnih kraji so se dogajale že dalje časa velike tatvine, vendar ni bilo moč doseči nikdar zaslediti storilcev, ker so cigani po vsakem vlovu pobegnili s svojim avtomobilom, s katerim so tudi daleč odpelali vse ukradeno blago.

Krvavi izgredi v Indiji

Spopadi med muslimani, nacionalisti in komunisti — Bombni atentati na šole — Revolucionarni pokret proti Angleškemu gospodstvu

Bombay, 27. januarja. Indijski nacionalisti razvijajo zadnje čase močno propagando proti angleški nadvladi. Ob priliki večerajšnje proslave dneva neodvisnosti so indijski nacionalisti organizirali po vsej Indiji šole in demonstracije in pozivali indijsko prebivalstvo, naj se pridruži boju za neodvisnost Indije ter v celoti izvede sklepe vseindijskega kongresa. Politični krogi menijo, da je indijsko gibanje zelo resnega značaja in veliko bolje organizirano kakor vsa prejšnja gibanja.

Včeraj je prišlo na več krajih do krvavih spopadov med muslimani, indijskimi nacionalisti in komunisti, v katerih je bilo ranjenih in ubitih več ljudi. Posebno močno propagando razvijajo komunisti, ki so našli med gospodarsko slabejšimi sloji indijskega naroda precej prištejev.

V Bombayu so indijski nacionalisti izobesili indijsko narodno zastavo, ki jo je policija skušala sneti. Pri tej priliki je prišlo do večjih spopadov med policijo in demonstranti. Popoldne so se razvile po mestu velike nacionalistične demonstracije, pri katerih je prišlo do krvavih spopadov med komunisti in indijskimi nacionalisti. Po daljši borbi je nastopila policija, ki je demonstrante razgnala. V več krajih so bili izvršeni na šole atentati z bombami. V vasi Strigenda, 50 milj od Poone, je v tamošnji šoli eksplodirala bomba, ki je ubila enega

otroka in ranila 6 drugih otrok.

Angleški vladni krogi so zelo vznemirjeni zaradi večerajšnjih dogodkov in se boje, da bo morala angleška vlada poseči po energičnih ukrepih, da zatre v kali započeto revolucionarno gibanje, ki zavzema vedno večji razmah. Večerajšnje demonstracije v Bombayu je policija le s težavo zatrla. Demonstranti so nosili v prepledu indijske narodne zastave in vzklikali revoluciji. Oblasti so zaplenile mnogo revolucionarnih letakov, ki pozivajo prebivalstvo, naj se otrese angleške jarma in osvobodi deželo tujega gospodarstva. V zvezi z večerajšnjimi demonstracijami je policija aretirala veliko število oseb, ki so bile pridržane v zaporu.

Bombay, 27. januarja. Večerajšnja proslava dneva neodvisnosti, ki se je po sklepu kongresa indijskih nacionalistov v Lahoru vršila po vsej Indiji, je v splošnem potekla brez večjih izgredov. V Bombayu se je udeležilo ljudskega zborovanja nad 30.000 oseb. Prišlo je do spopadov med komunisti in nacionalisti ter je bilo v gneči pobojenih mnogo žensk in otrok. Končno se je policija posrečilo vzpostaviti red.

New Delhi, 27. januarja. Indijski podkralj lord Irvin je izjavil v indijskem parlamentu, da se bo sestala konferenca za rešitev indijskega ustavnega vprašanja v jeseni v Londonu. Predsedoval ji bo ministrski predsednik Macdonald.

Zahvala grofa Bethlena Italiji

Izjava grofa Bethlena o madžarskih uspehih v Haagu — Pred izboljšanjem odnosov z Malo antanto

Budimpešta, 27. januarja s. Pri sprejemu novinarjev je ministrski predsednik grof Bethlen danes popoldne izčrpano obrazložil haške pogodbe, pri čemer je med drugim naglasil, da se je Madžarska posrečilo pridobiti simpatije pri vseh velesilah in ne samo pri Italiji, kateri pa mora izreči največje zahvalo in priznanje, ker je ta tekomo vse konference podpirala močno in neutrudljivo madžarske zahteve.

Tudi v razmerju napram Mali antanti je treba z ozirom na okolnost, da je bilo izločenih mnogo težkih vprašanj, ki so se pojavila v zadnjih letih, ugotoviti novo atmosfero, in sicer v prvi vrsti na gospodarskem polju. Če bodo te države izkoristile položaj, ki so ga ustvarile haške pogodbe, bo opaziti kmalu izboljšanje odnosov med njimi in Madžarsko. Gotovo pa je že sedaj, da ne bodo izostali v tem primeru tudi sadi na političnem polju.

Naloga madžarske vlade bo sedaj pristopiti k reševanju pereče gospodarske krize ter odpravi posebno seljaškemu stanju, ki se bori z vedno večjimi težavami. V ta namen bo poskušala najeti Madžarska v doglednem času večje zunanje posojilo, za katerega obstoje prav dobri izgledi na inozemskih denarnih trgih. Končno je izrazil grof Bethlen svojo željo, da bo madžarski narod razumel napore madžarske vlade za olajšanje bremen posledic svetovne vojne ter jo tudi v bodoče tako podpiral kakor doslej.

Senat petorice

Danes se bodo v Ljubljani vršile prve kazenske razprave pred senatom, ki ga bo tvorilo pet sodnikov in ki sodi po novem kazenskem postopku le o najhujših zločinih.

Kakor znano je dobil z novim letom poleg novega jugoslovanskega kazenskega zakonika v prečanskih krajih obvezno moč tudi novi jugoslovanski zakonik o kazenskem sodnem postopku. Iz vsakodnevnih naših poročil s sodišča opazajo čitatelji razne novosti, ki sta jih uvedla nova zakonika v naše kazensko pravosodstvo. Prav zanimivo so med mnogimi drugimi tudi spremembe glede pristojnosti posameznih sodišč zlasti glede sojenja na težjih zločinih.

Po avstrijskem kazensko-pravdnem redu iz leta 1873. so razpravljalna in sodila o zločinih najtežje vrste, to je o onih kaznivih dejanjih, za katera je bila po avstrijskem kazenskem zakoniku iz l. 1852. zagrožena najmanj 5 letna ječa, notorna sodišča. To so bila nestalna sodišča, ki so zasedali od časa do časa, navadno štirkrat na leto, pri čem delovali sodišču v Ljubljani ter okrožnih sodiščih v Mariboru, Celu in Novem mestu. Zasedanja so se vršila normalno vsake tri mesece, zaradi česar smo ta zasedanja imenovali pomladansko, poletno itd. porotno zasedanje. Koliko časa naj traja porotno zasedanje, ni bilo naprej določeno. Rešiti so se pač morali praviloma vsi primeri, o katerih je bila za časa otvoritve porotnega razprave za vložena pravomočna obtožnica.

Porotno sodišče sta tvorila porotni senat s predsednikom in dvema prisodnikom ter zapisničarjem in pa porotno kolo, sestoeča iz 12 sodnikov iz vrst prebivalstva. Služba ljudskih sodnikov, porotnikov, je bila častna služba, za katero se ni dajala nikak nagrada. Porotniki so, kakor znano, sodili le o krivdi ali nekrivdi obtoženca, kazeno samo pa je odmerjal na podlagi provokacije porotnikov izključno le senat poklicnih sodnikov.

Organizaciji porotnih sodišč primerno so zgradili pri vsaki izmed novejših justičnih palač bivše Avstrije (pri nas v Ljubljani in Mariboru) posebno porotno dvorano, ki je služila samo za porotne razprave. Urele so bile za poroto posebne čakalnice za pričelce, posebne sobe za izvedence, posvetovalnica za porotnike, posvetovalnica za sodnike itd.

Novi jugoslovanski zakonik o sodnem kazenskem postopku ne pozna več porotnih sodišč. Zato se samo od sebe polovi vprašanje, kdo bo odsejal sodilo na zločinca, ki so se do novega leta obravnavala pred poroto. Da okrajna sodišča zato niso pristojna, je urnevno, saj razpravljajo kazenski sodniki pri okrajnem sodišču le o materialnih kazenskih dejanjih, za katera je določena ali denarna globa ali pa je kratka zaporna kazna. Zločinca, ki so do novega leta spadala pred poroto, spadata torej sedaj pred okrajna sodišča, pri čemer naj omenimo, da se po novih zakonih tudi ljubljansko deželno sodišče imenuje okrajno sodišče, kadar posluje v kazenskih zadevah. Okrajno ali deželno sodišče je pri starem (avstrijskem) kazenskem postopku sodilo v senatu četvorice sodnikov, po novem jugoslovanskem kazenskem postopku pa sodi okrajno sodišče praviloma v senatu

trojice sodnikov. Izjemi sta dve; poleg senata trojice pozna novi kazenski postopek še sodnika poedinca in senat petorice. Sodnik poedinec sodi v imenu okrajnega sodišča o zločinih najhujših maloletnikov (od 14. do 17. leta starosti) in pa vseh prestopkih, o katerih ne more razsojati okrajno sodišče. O onih zločinih, za katera je po novem kazenskem zakonu določena smrtna kazen ali dosmrtna robija, pa sodi zaradi njihove važnosti senat, ki ga tvori pet sodnikov.

Sodnik poedinec tudi v imenu okrajnega sodišča razen par redkih izjem ne more soditi o kaznivih dejanjih, za katera je bilo pred pristopno porotno sodišče. O vseh teh dejanjih sodi torej izključno okrajno kot zborni sodišče, t. j. v senatu trojice ali pa v senatu petorice sodnikov. Pred senat petorice pridejo zločinstva, za katera je zagrožena smrtna kazen ali dosmrtna zaporna kazen, pred senat trojice pa vsa ostala zločinstva. Danes se bodo, kakor smo uvidevali omenili, vršile pred ljubljanskim okrajnim sodiščem prve razprave pred senatom petorice.

Žrtev pretera in razne nesreče

Ljubljana, 27. januarja

Reševalni avtomobil ljubljanske reševalne postaje je danes imel izredno mnogo posla. Tudi večeraj zvečer je intervenciral v mnogih primerih raznih težkih bolezni.

Na Golniku v neki gostilni so sedeli domači fantje ter so igrali karte. Prišlo je do prepira med posestnikovim sinom Francom Dolnom, starim okoli 22 let, in Jurijem Režekom iz Gozda. V prepiru je Režek posegel po nožu ter je sunil Frana Dolna v srce oziroma v prsa nad srcem. Dolen se je zgrudil krvav na tla. Ljubljanske reševalna postaja je bila o dogodku telefonično obveščena ob 14.30, nakar je reševalni avto odbrzel proti Golniku. Pot 76 km tla in nazaj je avto napravil v dveh urah ter je bil ranjenec Fran Dolen prepeljan v ljubljansko javno bolnico že ob 16.30. Fran Dolen se bori v bolnici s smrtno. Napadalec so okrajni aretirali ter odvedli v zapore okrajnega sodišča v Kranju.

Danes dopoldne in popoldne je bilo zopet več nesreč. Dopoldne med 9. in 10. je v neki ljubljanski tiskarni delavko Josifino Grabnar zagrabil stroj za desni sredinec, ki ga ji je domolomno zmečkal. Rešili avto ji je takoj odpelal v javno bolnico, kjer ji je dejalni zdravnik nudil prvo zdravniško pomoč. Obvezali so ji prst, nakar je ponesrečenka odšla na svoj dom v domačo okrbno.

Alotizi Žirovnik ml. je danes pri posestniku Janezu Pancetu na Viču št. 40 sekal drva. Obsekaval je staro drevesno korenino. Ko je enkrat siloma zamahnil v koreninasto drevo, mu je sekira tako nesrečno spodletela, da se je močno usekal v desno nogo na palcu in potem še na tevo stopalo. Dorodek se je nimeril med 17. in 18. danes zvečer. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v javno bolnico.

Hčerka maleza rojstnika, 10-letna Kristina Perčičova je bila danes primeljena v javno bolnico. Na vasi so se igrali otroci, med njimi tudi Kristina, ki je drugače zelo živahno dekle. Pri »kakanju« si je zlomila desno nogo. Tudi njo je rešilni avto prepeljal v ljubljansko javno bolnico.

Trgovski potnik pri Občinskem bazarju Maks Zemljič se je v nedeljo ponesrečil v Rašici pri Turiku. Padel je v jarek in si zlomil desno roko.

Turnir v San Remu

V osmem kolu je bila zlasti zanimiva partija dr. Aljeina in dr. Tartakowerja, ki se je dolgo časa držal tik za petami svetovnega prvaka. Slednji se je branil s hollandsko igro, moral pa je kapitulirati, ker njegov kralj ni našel rešine poti iz strahovite zagate. V splošnem se je igralo zelo ostro in je končala edino partijska dr. Vidmar-Bokoljubov remis. Partija Spielmann - Ahues je bila zanimiva zaradi znanega spora Spielmanna z nemškim Schachbundom, ki smatra Ahuesa za nemškega prvaka, češ da je bivši prvak Spielmann postal češkoslovski državljani. Spielmann je mnenja, da mora novi prvak z njim najprej odigrati match. Ahues je odnesel zmago v španski igri po napadu vezanih pešcev. Niemcovič je premagal Araizo, Rubinstein Monticellija, Kmoch Graua, Yates je podlezal Colleju, Maroczy je zaznamoval prvo zmago nad Romijem.

Stanje po VIII. kolu: dr. Aljehin 7 in pol; Niemcovič, Rubinstein 5 in pol; Ahues 5; dr. Vidmar in dr. Tartakower 4 in pol; Bogoljubov, Colle, Yates in Kmoch 4; Spielmann in Maroczy 3 in pol; Graui in Monticelli 2 in pol; Araiza 2; Romi 1 in pol.

V IX. kolu igrajo naslednji pari: Ahues-Aljehin, Tartakower-Kmoch, Romi-Spielmann, Bogoljubov-Maroczy, Araiza-Vidmar, Colle-Niemcovič, Rubinstein-Yates in Graui-Manticelli.

Iz VII. kola navajamo še nekaj podrobnosti. Sedma žrtev svetovnega prvaka je postal zmagovalac Trebitschovega turnirja na Dunaju Kmoch. V indijski obrambi je izgubil kvaliteto in partijo. Niemcovič je v indijski obrambi kot črni serviral teoretično novost, kar je Bogoljubova popolnoma spravilo iz koncepta in je kapituliral. Rubinstein je po solidni igri nadikal Graua. Groba napaka Monticellija je Colleju znatno olajšala zmago. Romi je napram dr. Vidmarju nepravilno žrtvoval, ker je računal na uspešen napad. Naš prvak pa je kmalu prešel v proti napad in zmagal. Maroczy je zopet ni uspešna remis taktika. Nemški prvak Ahues je pridobil dva pešaka v damskem gambitu in je v končnici svol plus dobro uveljavil ter dobil.

Prihodnjič bomo objavili nekatere zanimiveje partije turnirja.

Truplo pogrešanca v potoku

Novo mesto, 27. januarja

Prečna je prav idiličen kraj, ki ima od časticev in častil sv. Antona precej obiskovani gostilni pri Pečaricu in pri Dreniku. Zadnjo gostilno je prevzel pred nedavnim časom mlad zakonski mož, 37-letni Anton Marinič, varčen in premožen mož, ki se je vrnil nedavno iz Amerike. Po vsej Dolenjski je zaslovel kot mlad mož, ki premore milijone. V zadnjem času je nastal med njim in ženo Marijo nesporazum, v kate- terega se je začel vmešavati tudi oče žene. Položaj v družini je postal z vsakim dnem neznošen. Velik povod za prepire je bila tudi domača dekla, ki je bila z gospodarjem dobra prijateljica in ki je njegova žena ni mogla trpeti v hiši. V nedeljo pred Božičem je odšel Anton Marinič zvečer v gostilno k sosedu Pečaricu. Iz gostilne se je odstranil okoli 11. ponoči precej dobro razpoložen. V istem času je prišel v gostilno po tobak tudi oče njegove žene. Od tistega večera naprej je izginila za Mariničem vsaka sled. Nastale so govorice, da je odšel v Ameriko, da je utonil v Temenici in podobno.

Včeraj pa je bilo tukajšnji orožniški postaji sporočeno, da so našli otroci iz Prečne Mariničovo truplo v Temenici, kakih 100 korakov od domače hiše. Otroci so es včeraj na vasi igrali in je eden izmed njih sprožil misel: pojdemo iskat v Temenico Mariniča. Ko so nato korakali ob strugi Temenice, so nenadoma preplašeni obstali. Zagledali so truplo Mariniča, ki je ležalo v vodi. Prihitieli so nato še drugi ljudje in o dogodku sta bila obveščena tudi oče njegove žene ter žena sama. Ženin oče je sam pomagal vaščanom, da so potegnili iz vode razpadajoče truplo, ki so ga nato prepeljali v mrtvašnico, kamor bo jutri ob 2. popoldne došla sodna komisija, da ugotovi vzrok smrti. Pokojnik je ležal v potoku Temenici prav pet tednov. Dogodek je vsekakor precej zagoneten. Tajnost njegove smrti pa se bo prej ali slej pokazala. Včeraj je bila izvršena aretacija neke osumljene osebe. Podrobnosti pa se še ne morejo objaviti zaradi preiskave, ki je v teku.

Pred aretacijo poslovnega prijatelja Hatryja

London, 27. jan. Stroga obsodba Hatryja in tovarišev je napravila v angleških krogih najboljši vtis. Javnost zahteva, naj se kaznuje tudi Gialdini, ki je bil s Hatryjem v poslovni zvezi in zbežal z velikimi vsotami denarja. Gialdini je takoj, po je slutil polom, prodal na borzi akcije in si pridobil na ta način veliko premoženje. Angleška javnost zahteva, da se tudi Gialdini kaznuje, ker je eden glavnih krivcev poloma skupine Hatry.

Kakor poroča »Daily Mail« je angleško državno pravdnstvo obvestilo italijansko poslanstvo o krivdi Gialdinija in poslalo poročilo o njegovih nečednih poslih tudi

Potres na grških otokih

Atene, 27. januarja. AA. Včeraj je bil na otoku Iosle in Anavrosu potres. Porušilo se je nekaj hiš. Človeških žrtve ni. Prebivalci so zbežali iz hiš in prenočili pod milim nebom.

Žrtev raka na Bolgarskem

Sofija, 27. januarja. AA. Leta 1929. je bilo na Bolgarskem veliko število obolenj za rakom. V 84 mestih Bolgarske s skupnim prebivalstvom 1.113.000 so zabeležili 667 smrtnih primerov, ki so nastopili kot posledica raka. Čeprav se niso zbrani podatki s podeželja, vendar se računa, da je tani umrlo na Bolgarskem za rakom blizu 4500 oseb.

Blagodejni dež

Sydney, 27. januarja. AA. Zadnje veliko deževje je rešilo gotovega pogina na milijone živine neprecenljive vrednosti. Poslednje čase je vladala v Avstraliji tako velika suša, da je bilo ogromno živine v veliki nevarnosti, da pogine od žeje in lakote.

Concordia : Soko 1:1

Beograd, 27. jan. p. Danes popoldne se je odigrala nogometna tekma med beograjskim prvorazrednim klubom Soko in zagrebško Concordio. Končala je neodločno z 1 : 1 (1 : 0). Sodil je g. Joksinić dobro. Publike nad 5000.

Naši kraji in ljudje

Proslave prosvetitelja sv. Save

Na univerzi

Ljubljana, 27. januarja

Slavnostno kakor vsako leto, je bila danes dopoldne ob 11. izvršena proslava pravnika sv. Save, zaščitnika narodne prosvete. V veliki dvorani, ki je bila okrašena z veliko kraljevo sliko, lovorjevimi vencami in spleti smrečja, se je zbrala poleg številnih akademskih omladin elite ljubljanske družbe. Navzoči so bili najvišji predstavniki akademskih omladin elite ljubljanske družbe. Predsednik visjega deželnega sodišča dr. Rogina, konzularni zbor iz avstrijskim generalnim konzulom Pleinertom na čelu, knezofski dr. Jeglič in škof dr. Rožman, mestni župan dr. Puc, direktor »Jutra« minister n. r. dr. Albert Kramer, pesnik Oton Zupančič, vseučiliški profesorji, razni predstavniki uradov in korporacij, posebno tudi številne dame.

Uvod v slavnost je podal akademski pevski zbor z Adamčevim napitnico na besede Cvetka Golarja. Besedo je nato povzel najstarejši dekan univ. prof. dr. Zupančič, ki zastopa odsotnega rektorja dr. Dolenc in prorektorja dr. Vidmarja. Toplo je pozdravil vse navzoče in sporočil, da je prezident CSR g. Masaryk poklonil nagrado 2000 Din za najboljšo delo o odnosih med republiko Češkoslovaško in kraljevino Jugoslavijo. Nagrada bo prisojena prihodnje leto. Govornik je nato kratko obeležil pomen praznovanja sv. Save in ob splošni pozornosti prečital imena onih slušateljev, ki so jim bile letos prisojene kraljeve nagrade. Nagradenci so naslednji:

Na filozofski fakulteti so prejeli po 500 Din Sviatoslav Ilišč za temo »Naselia v kamniškem okraju«, gđ. Olga Škerljiva za temo »Porotniki v srednjeveški Srbiji«, Anton Moder za »Donos k poznanzanju domače faune« in Marija Boršnikova za »Herderjev pomen za evropsko literaturo«. Jurista sta bila nagradjena: s 1000 Din Viljem Koren za temo »Posebni pomen za družništvo« za slovensko narodno gospodarstvo, za kar prejme še posebno nagrado 1500 Din Saveza nabavljajških združenj, službenika v Beogradu, — ter z 1500 Din Jaromir Beran za »Pravno-zgodovinsko gradivo o Valvazorjevi Slavi volvodine Kranjske, razpredeljeno po osnovnih vidikih«.

Na medicinski fakulteti je nagrajen s 500 Din Marijan Bukovec za sestavek iz fiziologije: »Pridobivanje in lastnosti estrov alifatskih amino-kislin in njih soli«, na tehn. fakulteti sta prejela nagrade Rudolf Lučevnik 1500 Din za temo »Kaj moremo pričakovati od geofizičnih metod«, in Avgust Mencinger 500 Din za »Pomen fotografometrije in avionskega snimanja za kataster«.

Nagradeje in vse ostale akademike je nato nagovoril dekan dr. Zupančič z naslednjimi tehtnimi besedami:

»Gospodje slušatelji! Naša univerza je stara po narodovi želji in svoji kulturni pripravi v našem mestu, pač pa nova po dejanskem obstoju. Univerza je že deležna priznanja izobraženih, posebno tudi inozemcev: prizadeva se k utrditvi zasloble vseh slojev našega ljudstva. To se bo doseglo, če boste pomagali Vi, ki na njej studirate in jo absolvirate. Imejte pred očmi, da se umevanje pomena te univerze dobro razvija samo tedaj, ako

1) mnogi naši absolventi sodelujejo v višjih poklicih: profesor na srednji šoli, jurist in inženjer v upravni službi, konstruktor v industriji, svečenik v cerkvi, sodnik, zdravnik, odvetnik v javnem življenju, in ako so

2) vsi ti tako prežeti z akademskim duhom, da univerza v njihovem spominu živi kakor ognjišče raziskovanj ob vodstvu profesorjev, ki niso samo znanosti posvečeni učitelji, ampak tudi možje neupogljivega značaja.

Mislím, da izpolnitev teh dveh pogojev

so najlažja pot, po kateri prihajajo klice bolezní v naše grlo. Pevci, ki se hočejo iznebiti hripavosti, naboda in prehlada naj jemljejo okusne »ANACOT«-pastile dra. Wandera.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Vajrute se pripravljajo, ki v poslednjem času posnemajo »ANACOT«-pastile!

zadostuje za to, da univerza požene korenine v narodno zavest.

Akademski duh, kateremu je neizprosna kritičnost tako rekoč definicijska lastnost, je nenavadno fina in trmasta dobrina visoke kulture, ki dostikrat noče nastajati v razkošnih laboratorijih z obilnim osobljem, ampak more izvirati iz studija starih folijantov in se čisto poraja v skromnih seminarjih, kjer tvorijo docentes atque discentes po starih šegah eno samo skupino komunitonum. Zavoljo tega so pogoji na majhni in intimni univerzi, kakršna je naša, ugodni za razvoj akademskega duha. Pri teh razmerah pa, mladi moji prijatelji, ki boste nositelji nove dobe, ko nas več ne bo, Vas moremo tako pripraviti za življenje in za dolžnosti v bodočnosti, da boste tudi Vi prispevali k njenemu razvoju.

Njegovo Velikanstvo kralj Aleksander I., čigar visoko ime nosi univerza v Ljubljani, je že od nekdaj kazalo, kako globoko pojmuje naloge univerz in polaražo važnost na lastno delo univerzitetnih studentov. Ustanovilo je svetosavske nagrade, katerih ste bili tudi Vi hvaležno deležni. Naj zaključim torej ob koncu svojih besedi trikratni živio kralju Aleksanderu I.

Govornikovim vzklikom se je stoje pridružila vsa v dvorani zbrana družba, akademski pevski zbor pa je zapel dve kitici himne »Bože pravde«, nakar je bila lepa slavnost zaključena.

Na Taboru

Pravoslavna cerkvena občina je priredila svetosavsko proslavo ob 9. dopoldne na Taboru. Nad vse časten obisk je vnovič pokazal, kako priljubljeno je to tradicionalno slavlje, a prireditelji se res tudi vsako leto vzorno potrudijo. Velika dvorana, največja v Ljubljani, je bila do kraja polna. Mnogo je bilo odličnih gostov, ki so s svojo navzočnostjo dali tej lepi šolski proslavi uradni značaj. Prisostvoval je komandant Dravske divizije general Sava Trnković in poleg njega še številni častniki, prosvetni načelnik Josip Mazl, župan dr. Puc, železniški direktor dr. Borko, več vseučiliških profesorjev in še razni predstavniki naših prosvetnih institucij.

»Domačin« slavnosti inž. Otahal je v daljšem govoru poveljeval pomen sv. Save za jugoslovensko kulturo. Mešani zbor učiteljskih in pod vodstvom prof. Emila Adamiča izvrstno zapel svetosavsko himno, vrstilo se so deklaracije, ki so presenetile ne le po ljubkem podajanju in pestri vsebini, marveč tudi po jezikovni raznolikosti. Prava slovanska prireditelji! Lepim točkam šolske mladine je sledilo rezanje svetosavskega kolača in so dame prireditelj postrele z znanim gostoljubjem. Godba »Slove« je močno zaigrala državno himno. S tem je bil uradni del zaključen in razvila se je prijetna zabava s plesanjem kola.

Zvečer se je na Taboru vršila svetosavska beseda, pri kateri so sodelovali razni naši znani glasbeni umetniki, pevski zbor »Ljubljanski Zvon« in godba »Sloga«. — Uspeh popoln.

Šolska proslava v Celju

Tudi v Celju je bil večera dopoldne proslavljen praznik velikega srbskega šolskega zaščitnika sv. Save na svečan in priščen način. V vseh tukajšnjih šolah so se vršile interne šolske proslave s primernimi govori in predavanji, petjem in deklaracijami. Oficijalna šolska proslava za javnost na je bila v telovadnici mestne osnovne šole. Prisostvovali so ji predstavniki in zastopniki vseh javnih uradov in institucij, celjskih kulturnih, narodnih in humanitarnih društev, oficirski zbor celjske garnizije in poleg članov celjske pravoslavne cerkvene občine tudi lepo število celjskega prebivalstva. Nad odrom je visela serija velikih državnih trobovnic, ki so okrevljale skoro vso zadnjo steno, večja slika sv. Save, dočim je bila vsa ostala dvorana okrašena z gostim zelenjem. Cerkveni obred je opravil celjski vojaški prota. Manjlo Čučić.

Proslava v Mariboru

je bila — kakor običajno vsako leto — zelo slovesna. V lepo dekorirani veliki kazinski dvorani se je dopoldne vršila cerkvena proslava, bogosluženje in »sekanje kolača«, ki jo je opravil prota g. Trbolevič, sledile so pevske točke gojenk drž. ženskega učiteljskega in deklaracije otrok. Proslavi so prisostvovali zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti in mnogobrojno občinstvo. Zvečer se je vršila v istih prostorih koncertna prireditev, številno občinstvo in vseh slojev in od članov vseh vstopov v Mariboru. Letošnja prireditev je bila namenjena fondu za zgradbo pravoslavne cerkve v Mariboru, koje potreba je vedno bolj očividna.

Predavanje o Potočki zijalki

Ljubljana, 27. januarja

V soboto ob 18. je predaval pod okriljem Geografskega društva v zbornici univerze g. prof. Brodar o prvi paleolitski postaji v Sloveniji, o Potočki zijalki v pogorju Olšave. Prvemu strokovnemu poročilu, ki je trajalo domala dve uri, je sledilo dosti številno poslušalstvo, med katerim je bilo več univerzitetnih profesorjev in drugih odličnih prosvetnih delavcev, z največjim zanimanjem.

G. predavatelj je ob skioptičnih slikah in kratko orisal lego in velikost jame Potočke zijalke, ki je kot paleolitska postaja gotovo ena največjih v Evropi. Odkrivati je treba površino približno 4000 kvadratnih metrov! Doselej je prekopan komaj stoti del in to večinoma le do globine enega metra. Le nekateri poskusni kopi in rovi so bili izvršeni v večjo globino. Toda še v najglobljem, ki sega do 4 m, se nahajajo prelojene kosti medveda brlogarja skoraj do dna. Prof. Brodar je podal točno sliko več profilov, tako da je lega kulturne plasti vedno in povsod točno določena. Najdba spada po sodbi strokovnjakov, vsaj v kolikor se more reči doslej, v najstarejšo dobo mladega paleolita, t. j. v aurignacien. Po številu artefaktov in tudi po njih obliki je izrednega pomena. Doselej je našel prof. Brodar 82 koščenih artefaktov in 11 artefaktov iz črnega kreslinika (pomislmo, da le iz komaj stotega dela cele površine!). Bila je mikrolitska kultura z jako finimi rezušami, ki brez dvoma opravičuje sklep na aurignacien. Koščen artefakti pripadajo morda nekoliko mlajši kulturi, morda prapramagdalenienu. Našlo se je tudi oržje na več mestih in ožgane kosti — gotov znak, da je tamonjši pračlovek že uporabljal ogenj. Največ artefaktov je iz najzadnjega severovzhodnega dela jame, kjer je bila sicer absolutna tema, toda najtoplejši zrak, ker leži ta del jame najvišje.

V marsikakem pogledu je Potočka zijalka izredno znamenita, da celo prav edinstvena paleolitska postaja. Gotovo je namreč, da je bila od ljudi in živali obiskana vsaj od aurignaciena do najmlajših časov (t. j. skromno računano, vsaj skozi 20.000 let), kajti našel se je v aluvijalni plasti poleg kosti rjavega medveda in jelena tudi — odlomek ilovnatih okrogel posode. Mogoče, celo verjetno pa je, da se kultura v Potočki zijalki začela že vsaj z mousterienom. Jama leži 1700 m visoko, to je višina, ki dopušča dalekosežne sklepe na klimatične razmere diluvija in na posledje ledenih dob. V jami se je med artefakti našla koščena šivanka doslej še neznanega tipa, menda sploh edini eksemplar te vrste na svetu.

Slovenija bo brez dvoma, vsaj v znanstvenem svetu, zaslovela na podlagi te paleolitske postaje, ki jo z neumornim trudom odkriva in znanstveno obdeluje g. prof. Brodar, kar opraviča še poleg svojege težkega poklicnega dela. Odkrivanje je stalo doslej že približno 40.000 Din, toda za nadaljnja raziskavanja bo treba še mnogo, mnogo denarja, ki na še daleč ne more poplačati niti truda raziskovalca niti vrednosti najdenih. Kajti najdeni artefakti sami predstavljajo že danes vrednost več 100.000 Din. Na merodajnih činiteljih je, da izposlujejo zadostna sredstva za znamenito kulturno delo, ki bo v korist ne le Slovenem in Jugoslaviji, temveč celemu civiliziranemu človeštvu.

Jama in najdenine so last celjskega muzejskega društva in, da se je moglo doseči toliko in znanstveno tako pomembne rezultate, je pripisovati dejstvu, da je Muzejsko društvo v Celju vsa svoja skromna sredstva in vso od države mu naklonjeno podporo porabilo v te svrhe. Na pomoč pa je priskočila z znatnim zneskom tudi bivša mariborska oblastna samouprava. Aksijska sta nadalje podpirala bivši oblastni poslanec in prof. v p. g. Anton Cestnik in celjski župan g. dr. A. Gorican. Dejansko pa so pri delu sodelovali: g. Vinko Kolman, kaplan iz Solčave, ljubljanski akademik V. Diehl, R. Ravbar in B. Jan ter domačini Silvester Ikovic, Mirko in Matevž in J. Sušnik. Vsem navedenim, kakor tudi vsem drugim, ki so prispevali k uspehu, je g. prof. Brodar ob koncu svojega poročila izrek iskreno zahvalo.

Slovinci in Jugoslovenci sploh smo lahko ponosni na Potočko zijalko in na njenega raziskovalca g. prof. Brodarja, ki mu gre največja, nedeljena zahvala. Geografsko društvo pa si šteje v čast, da je g. prof. Brodar pod njegovim okriljem podal prvo znanstveno poročilo o prevažni paleolitski postaji v Potočki zijalki.

Opomba uredništva: G. prof. Brodar bo predaval o istem predmetu danes ob 20. v ZKD (Kazina). Predavanje bo poljudno in s skioptičnimi slikami.

»Za ljubezen so zdravila«

Ker je (naše) gledališče med drugim za to tukaj, da ustreže neodoljivi potrebi občinstva po prigodniški »duševni hrani«, je naravno, da nam je v predpustnem času naklonilo neozgodno burko in da si jo je poiskalo v skladščino neozgodnega Nestroya. O kvaliteten pretenziji seveda ni govora. Par dobrih dvotipov (še več plehkih), nekoliko (za lase privlečenih) komičnih situacij, malo cirkuške godbe in trije, štirje kupleti, mnogo površne lahkotnosti in nekaj brzega tempa: več publika tako ne zahteva. Dobra slovenščina (prevel in prirojil B. Udovč) ter res izvrstno igranje spadata pri takšnih uprizoritvah že med preveliko radodarnost, s katero se odločuje nabito polna gledališka blagajna publiki za prijazno in celo navdušeno naklonenost.

Gg. Kralj in Cesar sta žela triumf pri odprtem odru. Zaslužil si ga je zlasti zadnji, ki je dodal vrsti svojih prejšnjih igralskih figur novo, naravno virtuosno figuro dobrušnega grobana in plemenitega prekaljevalca klobas Špeha. Po originalni zamisli bi se mu dala primerjati zarjavla, moža željna devica ge. Medvedove, dočim ni obema ljubimcema (Jan in Železnik) ter ljubimkama (Vida Juvanova in Bolter-Miličičeva), kakor tudi ne gošteljariju g. Lipaha in (ne v svojega moža) zaljubljeni gostilničarki ge. Juvanove niti oporekati. Zabaven tip okostenelega, starega aristokrata g. Levar; med manjšimi ulogami mi je ugajal postelj

Tragična smrt starega vdovca

Kranj, 27. januarja

V noči od sobote na nedeljo se je priptela v mestu na klanec, ki vodi k mostu čez Kokro, smrtna nesreča, ki je vzbudila pozornost zaradi izrednih okoliščin, v kateri je bila izvršena, in pomilovanje tragično ponesrečenega vdovca, ki je bil prepuščen samemu sebi.

Okrog pol 11. ponoči se je vračala po klanec navzdol neka delavka iz tovarne. Ko je stopala mimo vrtiča pred hišo knjižnice Požgaja, je zaslišala v temi na tleh onstran železne ograje neko hropenje in komaj slšno stokanje. Delavka je posvetila z električno žepno svetilko preko ograje, kjer je zapazila nekega moškega. Z glavo in gornjim delom telesa je ležal na zemlji, z nogami pa je visel na železni ograji, kamor se je s hlačnicami pri padcu zataknil. Od v mogoze pretrpajočega prizora nesrečne žrtve prestrašena je hitela klicati ljudi po bližnjih hišah.

Mizarski mojster Kos je stekel v mesto po zdravnika. Na lice nesreče je prišel takoj zdravnik dr. Jože Bežek ter je pregledal ponesrečenca, katerega so med tem sneli z ograje in položili na tla. Zdravnik je končno ugotovil smrt. Kako je nastopila smrt, bi sicer najbolj gotovo pokazala obdukcija, vendar se domneva, da se je starec, višje z glavo navzdol zadržal ali pa — kar bo bolj verjetno, da mu je zaradi visečega položaja udarila kri v glavo in oslabela srce. Vidne poškodbe razen male praske na ustih ni imel nobene.

Ponesrečenca so sosedje spoznali 63-letnega delavca in posestnika Jakoba Perneeta, vulzo Urbančkovega, ki ima na Hujah svojo majhno hišico. Nad 30 let je delal že v usnjarni Jeana Pollaka. »V poslednjih mesecih je bil Perneeta popolnoma sam, ko mu je umrla žena. Na hrani je bil v gostilni »Pri Permentezarju« ter je dnevno rad močno pogledal v kozareček. Ko je bila živa še njegova žena, ga je vedno prihajala iskat v gostilno in ga peljala domov po klanec, da bi se mu na poti ne bi kaj pripetilo. Po tej skrbnosti, ki je po ženi smrti ni imel več, je pokojnik večkrat hrepenel. Kakor da bi slutil, ga je baš na tej poti dohitela smrt.

Soboto je krenil okrog 10. zvečer iz gostilne proti domu. Ko je prišel do Černetove hiše, je krenil mesto po cesti navzdol po hišnem tlaku naprej in se prevalil čez rob dva metra globoko na Požgajev vrtič ter padel z glavo na zemljo, z nogami pa obvisel na železni ograji. Truplo so še isto noč prepeljali v njegovo hišo.

Ceste, avtobusi in nedeljski oddih

Ljubljana, 27. januarja

Med tedenskim delom se človek ne zaveda prav, kako je to v zvezi, vse mu postane še jasno, ko hoče iz mesta v nedeljo malo ven na oddih. Če nima tako srečnega stanovanja, da pride lahko po pločnikih do avtobusa, se seznani najprej z blatom, silnim blatom.

Kakor hitro nastopi južno vreme, so nekatere ulice in ceste neverjetno blatne. Tako n. pr. je že na Krakovskem nasipu polno blata, tam za Gradom in po Strelšici pa hodijo pasanti kakor patrolje v sovražni deželi. Vijejo in plazijo se ob robu ceste, potem previdno preskakujejo luže, da poskusijo svojo srečo na drugi strani, pozorno motrijo pot pred seboj, da bi našli kako plast gramoza ali kos pločnika, vedno pa morajo s strahom gledati tudi nazaj, če ne vozi za njim kak avtomobil, ki jih oskrpi z blatom od pet do glave, če se ne morejo pravočasno zateči v kako vežo ali pa zbežati daleč od ceste na kak travnik ali za kako hišo. Ko se malo zmračijo, je vsaka previdnost brez koristi. Ljudje se vzgrevajo v lužah in v ilovici.

Ko človek prebreds blato in pride do avtobusa, pa ima novo nadlogo in muko. Potniki pravijo, da vžigalicam v švedskih škatljah še dolgo ni tako tesno, kakor njim v raznih avtobusih. Drugi pripovedujejo, kako so že ponekod avtobusi zaradi preobčutnosti eksplodirali in kako drugod vozil ne kontrolirajo samo glede hitrosti vožnje, temveč tudi glede prenatrpanosti. Med takimi pogovori pa se sliši glas šoferja: »Samo eno gospo bomo še gor vzeli.« Potniki pa vidijo skozi motno žipo, kako se v avtobus tišijo kar tri, štiri osebe. Tam pri Dolnicah in drugod pa potnike le razveseli cesta. »Glejte, glejte, tu imajo gra-

Dezenine

mišje, kuhinjske prtiče, blazine, smyrna, gobeline in vse zraven spadajočo volno dobite najceneje pri

TONI JAGER

Ljubljana, Dvorni trg 1.

Samo še danes!

Kralja smeha

Pat in Patachon kot bagdatska lopova

Smeš na smeh!

Ob 4., ½6., ½8. in 9. uri.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

moz, v mestu ga pa ni,« opozarjajo drug drugega —

Ko je mučne vožnje konec, je v kaki zakajeni gostilni nekaj takozvanega oddiha, potem zopet nabito poln voz in blato, silno blato.

Iz sodne dvorane

Janez Pajk interniran

Ljubljana, 27. januarja
Kazenski senat deželnega sodišča ljubljanskega je danes v tajni seji razpravljal o internaciji mestnega vrtnarskega delavca, 29-letnega Janeza Pajka, proti kateremu je bilo, kakor smo poročali, ustavljeno kazensko postopanje zaradi umora ravnatelja mestne vrtnarije g. Vavclava Hejnica. Po novem zakonu je to drugi primer, ko je sodišče v prisotnosti osumljenca, njegovih staršev in zagovornika v sni-slu člena 53. razpravljalo o internaciji javnim koristim nevarnih oseb. Razprava se je vršila pod predsedstvom s. o. s. g. Antona Mladiča. Prisotni so bili poleg sodnikov: državni tožitelj dr. Ogoreutz, zagovornik dr. Bogdan Žužek, osumljenec Janez Pajk in njegov oče Janez, ki je pravi dobitnik. Državni tožitelj je predlagal, da se Janeza Pajka v smislu novega kazenskega zakona internira v zavodu za zdravljenje nevarnoizpolnivih zločincev, ki je ustanovljen v Lepoglavu na Hrvaškem. Mladi Janez Pajk je bil drugače duševno neorientiran, toda videti je bilo, da je popolnoma vdan v svojo usodo. Prvotno bi moral zastopati Janeza Pajka odvetnik dr. H. Tuma, ki pa se kot delegat odvetniške zbornice udeležuje mednarodnega kongresa odvetniških zbornic v Parizu.

Razprave pred senatom petih sodnikov

Funkcije ukinjenih porotniških sodišč so prevzeli senati okrožnih (deželnih) sodišč. Večino zločinov sodijo trije sodniki, najtežje zločini, kjer gre za smrtne kazni in dosmrtno ječe in za večletne kazni po zakonu za zaščito države, so pridržane tudi senatom petih sodnikov. Te dni stopi v funkcijo pri ljubljanskem deželnem sodišču prvi senat petih sodnikov. Najprej bo razpravljal ta senat o umoru Američana Martina Kraljiča, ki sta ga umorila njegov brat France Kraljič in žena ter ga nato zakopala. Umor se je zgodil lanskega spomladi na Igu. Jelinkar, ki je umoril lesnega trgovca Rotarja v Litiji, pride pred ta senat 25. februarja. Stari prevzikač Rutar, ki je ustrelil v Skofiji Loka svojega sma, pride tudi v kratkem pred ta senat.

Dopisi

SEVNICA OB SAVI, Tukajšnje gasilno društvo priredi na svečnico v gostilniških prostorih g. F. Valanta svojo običajno zimsko veselico. Agilnemu društvu želimo k tej prireditvi najboljšega uspeha, da bi bila naročena motorna brizgalna čim prej plačana. Društvo pa naj bo dobrega uspeha sigurno, ker se bo vršila veselica v prostoru, dobro opremljenih z električno lučjo. Električna razsvetljava se je izkazala kot prav praktična in smo vsi z njo zadovoljni. Delo bodo v kratkem dovršena.

RAJHENBURG. Kakor vsako leto je tudi letos priredila tukajšnja osnovna šola božičnico v prid siromasnim šolarjem. Obdarovanih je bilo 90 otrok. Darovi: 28 parov čevljev, 15 dekliških oblek, 12 zimeških srajc, 18 ženskih robcev, 12 hlač, 3 zimske jopice, 3 zimske čepice in 5 parov nogavic. Vsem darovalcem izreka upraviteljstvo šole v imenu obdarovanih šolarjev najsrčnejšo zahvalo.

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormno razkrajanje in gnjiloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih čermosti turi, marsikateri katari motne služnice preidejo z uporabo naravne »Franz Josefov« gorenice. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »Franz Josefov« gorenico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

KULTURNI PREGLED

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 28.: Zaprtlo.

Sreda, 29.: Zaprtlo.

Cetrek, 30.: Naš gospod župnik. C.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob pol 20.

Torek, 28.: Tišar. D.

Sreda, 29.: Goslovanje Comedie Francaise iz Pariza. Izven.

Cetrek, 30.: Ernani. A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 28.: Radikalna kura. A. Kuponi.

Gostovanje dveh starov »Comédie française« v Ljubljani

V sredo se bo nudila Ljubljani lepa priika, da spozna odlično dvojico iz reprezentativnega pariškega gledališča »Comédie Française«. Skupina igrancev in igralk, ki se je zbrala okoli dveh starov tega teatra g. Renéja Alexandra in njegove soproge ge. Gabrielle Robinne, bo uprizorila v našem gledališču salonsko komedijo A. Duvernoisa »Bog«.

G. René Alexander je na glasu kot eden najpomembnejših predstavitev današnje francoske igralske umetnosti. Svojo umet-

niško karijero je začel v gledališču Antibes v Parizu. Kmalu ga je Coquelin starejši sprejel v svojo znamenito skupino, ki je dalje časa z velikim uspehom gostovala v Ameriki. Po vrnitvi iz Amerike je g. Alexandre obiskoval pariški konzervatorij, nakar je bil leto dni član gledališča Odeon, dokler ni l. 1908. dokončno prestopil v Comédie Française. Tam je od l. 1920. »sociétaire« in igra prve vloge klasičnega in modernega repertoarja; nastopa vsakdar le v salonskih vlogah.

Ga. Gabrielle Robinne je vstopila v konzervatorij že kot 14letno dekle. Debutirala je l. 1904. v gledališču Sare Bernhard. Po zveze je delovala leto dni v francoskem gledališču v Petrogradu, dokler je ni l. 1907. angažirala »Comédie Française«, kjer je takisto že nekaj let »sociétaire«. Prvotno je igrala vloge mladostnih ljubimk, zlasti v Beaumarchaisovih in Molierejevih komadih, precej časa pa se omejuje zgolj na stroko salonske dame in nastopa v komadih najboljših sodobnih francoskih avtorjev. Z lepim uspehom je igrala tudi že v filmu.

Ostali člani so manj pomembni, tako da bo težišče igre v tej umetniški dvojici. Skupina je dosegla na svoji turneji lep uspeh. Njen namen je: pokazati nobleso francoske igre in jezika ter osvežiti kulturne vezi.

Oba predstavitelja pariške »Comédie Française« toplo pozdravljamo v Ljubljani.

ljon g. Skrbniška, stari služabnik g. Jermana in lakajski dvojica Sancin - Smerkolj, ki je zapela daljši kuplet.

»Vossische Zeitung« o Ivanu Cankarju.

Nedeljski »Vossische Zeitung« je priobčila navdušen članek Alfreda Kantorowicza o nemškem prevodu Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Tu pravi, da je po izboru, ki ga je izdalo založništvo Niethammer, treba priznati: Ivan Cankar spada v svetovno slavnost!

Nato navaja pisevca svetovno znanost: »Hlapca Jerneja« in pravi, da Cankarjev socializem ne poteka od Marxa, marveč od Kristusa. »Nobena njegova figura ni lepa v posvetnem smislu. Vse so nekatere zmaličene od boli in odpovedi. Toda vse so lepe, kakor je lepo gotoko razpelo: vedno zmaga duša nad telesom, ljubezen nad silo. Najlepša pa je njegova mati. S par pripoved

Repe z Bleda in g. Matevž Frelih z Jesenic, oba priznana zimski športnika. Porocne obrede je izvršil tudi velik prijatelj smučarstva kaplan g. Janez. Novoporočencema obilo sreče!

Jesenjska nedelja. Po več dni trajajočem mrazu je zopet nastopilo južno vreme brez sonca in tudi brez snega, ki se je sicer že ponujal nekaj dni. Zaradi tega preživlja zimski sport po vsem Gorenjskem, osobito pa na Jesenicah, zelo slabe čase. Zadnja leta je tu vladalo pravo smučarsko vrvenje in je obetalo, da se bo to zimo še vse bolj razmahnilo. Staro in mlado si je to jesen nabavljalo nove smuče in smučke dreve v nadi, da jim bo dolga in mrzla zima, kakor so jo napovedovali, prinesla še več zimskih radosti kakor zadnja leta. Tako pa je ta zadnja nedelja bila pusta in meglena; le visoko gori v gorah, kamor jo je mahnila v zgodnjih jutranjih urah mladina, se nudi prilika za smučanje in sanžkanje.

Iz Novega mesta

n—Priridev novomeških trgovskih nastavitelcev v Sokolskem domu 18. t. m. je bila ena najlepših, kar se jih je vršilo v teku tega predpusta. Ob 21. uri je prispela v dvorano pokroviteljica plesa g. Kastelčeva, ki je otvorila ples. Priridev sta počastila z osebo navzočnostjo med drugim tudi poveljnik g. Kakelj in mestni župan g. dr. Režek.

n—Odbor trgovskih plesnih vaj se priridevno zahvaljuje vsem številnim darovalcem, ki so prispevali z darili, posebno pa pokroviteljici g. Kastelčevi ter ostalim cenanim damam, ki so pripomogle do tako lepega večera.

n—Izseljevanje naših ljudi v tujino. Do konca lanskega leta se je izselilo iz našega sreza skupno 289 ljudi in sicer: v Ameriko 17, Argentino 16, Kanado 47, Holandijo 89, Francijo 110 in Belgijo 10.

Iz Ljutomer

Ij—Vreme. V soboto 25. t. m. in v nedeljo 26. smo imeli pri nas priliko, da smo opazovali razliko temperature v različnih zračnih plasteh. Nad Ljutomerom in Murskim poljem je ležala oba dni zjutraj megla in topolmer je kazal nekaj stopinj mraza. V gorah pa je sijalo sonce in pihal jug, da se je povsod topila tanka plast leda ali snega. Šele popoldne je pritisnil jug tudi na polje in zasijalo je sonce. Ta razlika v temperaturi je v gorah krajih precej pogost pojav, ki ga imenujemo toplotni obrat. Ljudje, ki so v nedeljo prihajali iz gor v mesto, so se seveda tudi naši megli in mrazu.

Ij—Franca Mihevič ali Kosa, ki si je v pretek 24. t. m. razparal na Dolenjskem 'rebu' in ki so ga našli na postaji v Novem mestu, ne pozna tukaj nikdo. Najbrž sploh ni iz Ljutomer, ampak iz daljše okolice Kamnik.

SPORT

Nedeljski sportni dogodki

Tudi drugo tekmo za balkanski pokal smo izgubili. Grška nogometna reprezentanca je v Atenah zasluženoma porazila našo z 2 : 1 (0 : 1). S tem smo za letošnji definitivno izgubili balkanski pokal ter primat v nogometu na Balkanu.

Zagrebska Concordija je v Beogradu dosegla lep uspeh. Uspelo ji je poraziti Jugoslavijo s 4 : 3 (2 : 0).

Kljub slabim snežnim razmeram smo v nedeljo imeli v Sloveniji vendarle dve smučski tekmi. SK Trzin je priredil svojo tekmo v Zg. Lomu ter je na 7 km dolgi progi zmagal Ilirijan Silvo Marchiotti v času 29:48. Klubski prvak za leto 1930 je postal Henrik Kmetič, ki je prevzelo progo v 30:08.

Smučarski klub Dovje-Mojstrana je v dolini Radovine-Krme priredil na 18 km dolgi progi medklubsko tekmo. Kot prvi je prišel na cilj Josko Janša (Ilirija) v času 1:29:21. Sredi mu je njegov brat inž. Janjo Janša (Bled) in T. Godec (B-hinj).

Na Dunaju so se vršila drsna tekmovalna za evropsko prvenstvo dam in dvojic. Dansko prvenstvo si je priborila Dunajčanka Fritz Burger pred svojo rojakinjo Ilse Hornung v tekmovalju parov sta prvi dve mesti zasedli madžarski dvojici Organista-Zsallay in Rotter-Zsollas. Šele tretje mesto sta si priborila Dunajčanka Hochhalterin - dr. Preisecker. Nagrado za lepoto drsanje je dobila Belgijka de Lique Geurts.

Znani Balangrud je postal svetovni prvak v hitrem drsanju. Pri tekmovalnih v Trondjemu je zmagal na vseh progah, namreč na 500, 1500, 5000 in 10.000 m.

ASK Primorje (boks sekcija). Danes v torek točno ob 18. urem v telovadnici I. državne gimnazije.

SK Krakovo. Danes strogo obvezen sestanek v prostorih 'Usenike' točno ob 20. Obenem se naproša članstvo, naj prinese opremo do četrtega opoldne gospodinj.

SK Amater (Trbovlje). Članstvo se naznanja, da se bo vršil občni zbor v nedeljo, 9. februarja ob 16. v klubski sobi. — Predsednik.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 25. januarja 1930.

Višina barometra 999,9 m

Kraj	Čas	Barom.	Temp.	Rel. vlaž.	Smer vetra	Oblačn.	Padavine
Opazovanja					v m in sek	0-10	v vrsta v 7 ur
Ljubljana		756,3	5,2	85	mimo	10	
Maribor		753,2	6	99	SW 2	7	
Zagreb		753	-1	100	NE 2	1	
Beograd	8.	58,6	1	80	ESE 6	3	
Sarajevo		57,5	4	9	E 2	1	
Dunaj							
Skopje	7	62,9	1	90	mimo	10	
Split		75,5	11	75	E 8	9	

Najvišja temperatura danes v Ljubljani: 10,6, najnižja 5; v Mariboru 5; v Zagrebu -1; v Beogradu 1; v Sarajevu 3; v Skopju 1; v Splitu 10.

Solnce vzhaja ob 7,25, zahaja ob 17,1, luna vzhaja ob 7,25, zahaja ob 15,10.

Dunajsko vremensko napoved za torek: Oblačno, v dolinah najprej dež.

NOVOSADSKO POROČILO. Evropa: Depresija z minimumom nad Francijo (744 mm) in z drugim minimumom nad Islandijo (749) se je razširila tudi nad centralno Evropo, izjemno južni del Evrope in vzhodne dele balkanskega polotoka. Ker pritiska anticyklon z maksimumom 769 mm.

JUGOSLAVIJA: Deloma oblako s krajevnim dežjem, v ostalih krajih večinoma vedro. Vetrovi so bili v notranjosti slabi, na vzhodu brije zmerne košava, v Primorju pa je nastala burja. Temperatura se je znatno izpremenila. Minimum je bil zabeležen v Plevlju z -10, maksimum v Kotoru s +16.

Prognosa za torek. V vseh krajih države bo deloma oblako, veter v notranjosti bo slab na vzhodu zmerne košava. Ponekod bo deževalo. Temperatura brez znatnih izprememb.

GOSPODARSTVO

Veliko zborovanje slovenskih obrtnikov

Ljubljana, 27. januarja.

Včeraj dopoldne se je vršil v posvetovalnici Zbornice za TOI letošnji občni zbor naše legalne predstavnice obrtnega stanu, naše Zveze obrtnih zadrug. Zborovanje je ob 9. uri predpoldne otvoril zvezni načelnik g. Josip Rebek, ki je pozdravil zastopnika banske uprave dr. Sinka, zastopnika obrtne oblasti komisarija g. Čehuna, predstavnike Zveze hrvatskih obrtnikov g. Rosenberga in g. Kruševica, zastopnika Zbornice za TOI g. dr. Pretnarja in zastopnika Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. Zadravca.

Po ugotovitvi sklepčnosti je predlagal, da se pošljeta pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in trgovskemu ministru g. Demetroviču, kar je bilo sprejeto z velikim odobravanjem.

Letošnji občni zbor je bil bolje obiskan, kakor vsi dosedanj, navzočih je bilo 112 delegatov, ki so zastopali 52 zadrug.

V svojem poročilu je načelnik g. Rebek med drugim povdal, da je velika ideja 6. januarja in 3. oktobra zajela tudi gospodarsko življenje in delovanje našega obrtništva. Legalno predstavnostvo obrtništva v Zvezi obrtnih zadrug se je že v časih, ko so povsod odločevali strankarski vidiki, volilo brez ozira na strankarsko pripadnost.

Delo Zveze obrtnih zadrug je smoteno in nesebično, vendar na zahteva od obrtnikov tudi žrtv in ljubezni. Naše obrtništvo je dokazalo, da je zrelo in da je kos svoji nalogi. Kakor doslej, hoče Zveza tudi v bodoče izločiti iz stanovskega dela vse, kar bi nasprotovalo preizkušenim običajem te vrhovne obrtniške organizacije, ki je že v preteklosti delovala v duhu, ki je našel na radost nas vseh izraza v velikem činu Nj. Vel. kralja iz 6. januarja preteklega leta.

V imenu Zbornice za TOI je zborovalce nato pozdravil tajnik dr. Pretnar, ki je poudarjal važnost v preteklem letu izvršenega zakonodajnega dela, ki pomeni namram nepodnemu delu prejšnj, h let ogromen napredek. Mnogo važnih zakonov pa je še v pripravi, najdeni štadiu. Med drugim nov enotni obrtni zakon. Prav tako je v imenu bratskega Saveza hrvatskih obrtnikov iznesel pozdrave in čestitke podpredsednik g. Rosenberga, ki je zlasti poudaril važnost močnih organizacij in potrebo edinstvenega nastopa v zaščito obrtniških interesov. Enotni nastop obrtništva glede novega obrtnega zakona ni ostal neopažen in bo gotovo pripomogel do tega, da bo ta zakon izšel v taki obliki, kakor to zahtevajo interesi obrtnikov. V svojih nadaljnjih izjavah se je dotaknil tudi vprašanja posebnih obrtnih zbornic, pri čemer je poudaril odločnost, s katero je g. Rebek zastopal stališče slovenskih obrtnikov. Nato na je dejal: Vsi Slovenci ste se dobro znašli v skupni zbornici in ste z njenim delovanjem zadovoljni. Mi Hrvati vas pri tem ne bomo ovirali. Morda bomo tudi mi imeli v skupnih zbornicah enako zaupanje kakor vi, če se delovanje naših zbornic primerno reformira.

Iz obsežnega poročila, ki ga je podal zvezni tajnik o bogatem dovanju zveze v preteklo leto posnemamo, da je bilo koncem preteklega leta na območju bivše ljubljanske oblasti 82 obrtnih zadrug, od katerih je bilo 54 včlanjenh v zvezi.

Proti cepitvi v stanovskem tisku

Nato se je razvila živahna debata glede novega obrtniškega glasila »Jugoslovenskega obrtnika«, ki ga za Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI izdaja g. Ivan Ogrin. Delegat g. Iglič in drugi so namreč zahtevali od načelnika pojasnila, kako je prišlo do ustanovitve tega lista, zlasti ker »Obrtni vestnik«, kot glasilu obrtnih zadrug povsem zadošča in se tako po nepotrebnem troši denar za nov list.

Načelnik zveze g. Rebek je nato podrobno obrazložil pomen Zavoda za pospeševanje obrti, ki bo obrtništvo prinesel gotovo znatno korist, zato je kot član Zbornice za trgovino obrt in industrijo odobral njegov ustanovitev. V letošnjem proračunu Zbornice je za pospeševanje obrti predvidena že znatna vsota 450.000 Din. Ze obilni proračunske razprave v zbornici je poudarjal, da ne vidi potrebe ustanovitve novega lista, zlasti ker imamo poleg dveh gostilničarskih listov še 12 let obstoječi »Obrtni vestnik«, za katerega je dolgo vrsto let zmanj zadrževal od zbornice primerne subvencije. Sedaj pa se je našel denar kar za izdajo novega lista, ki je vrhu tega pričel izhajati brez sklepa obrtnega odseka, odnosno obrtno-pospeševalnega odseka.

Če hoče Zbornica podpirati stanovski in obrtniški strokovni tisk, potem naj za novi list namenimo subvencijo odstopi že obstoječim strokovnim listom. Danšnji zbor legalnih obrtniških zadrug je edino kompetenten glede vprašanja, kako se naj uredi vprašanje stanovskega in obrtniškega strokovnega tiska. Podpredsednik Zbornice g. Ogrin je niemu sicer izjavil, da se bo udeležil tega obsežnega zbora in da bo delegat sparceliral, vendar pa ni prišel, da bi

spoznal zahteve obrtnikov, ki bi gotovo odobrili tudi njegove nasvete, v kolikor bi bili praktični in dobri.

Nato se je razvila živahna debata, v katero so posegli gg.: Vurnik, Jan, Klinčič, Bizjak, Zdravec in Krapež. Izjavili so se proti novemu listu. Čuti je bilo tudi mnogo pripomb glede

namenjenega za pospeševanje obrti. G. Jan je predlagal naj bi se izdajala strogo strokovna mesečna revija, ki bi bila vselej priložena »Obrtnemu vestniku«.

Nato je bila na predlog zveznega načelnika gospoda Rebeka sprejeta resolucija, ki ugotavlja, da je ustanovitev tega lista odveč in zahteva, da se za novi list predvideva vsota porabi za mesečno strokovno priloženo »Obrtnemu vestniku«.

Blagajniško poročilo je podal g. Vidmar, ki je sporočil, da je finančni položaj zveze sedaj povsem saniran. Zveza je s sprejetimi subvencijami odplačala vse dolgove. Ker pa ni pričakovati, da bo dobila novih subvencij, je predlagal zvišanje zvezne doliade na letnih 15 Din za vsakega zadrugnega člana kar je bilo tudi odobreno.

Po končanem občnem zboru so se delegati podali na skupno kosilo v restavracijo »Zvezda«, kjer so skupaj s hrvatskimi tovariši v priateliskem razgovoru in v napitnicah dali duška svoji trdni volji, da z dobro organizacijo in smotrenim skupnim delom pomagajo obrtniku do večjega ugleda in blagostanja.

Priredba pridobnine

Sledilo je nato nekaj prav zanimivih in važnih referatov. Zvezni tajnik je podal izrpen referat o prvi priredbi pridobnine za leto 1929 in o oblatenju obrtnikov z davkom na poslovni promet, iz katerega je razvidno, da se po novem zakonu pri priredbi sicer ne postopa tako strogo kakor prej glede dohodnine, zato pa je obdatvenje malega obrtnika sedaj mnogo obdatvenše, kajti po starih predpisih je bil obrtnik, katerega čisti dohodek ni presegel 24.000 Din letno, oproščen dohodnine, dočim je plačal le malenkostno pridobnino. Za večje obrtnike, ki so po starih davčnih predpisih plačevali dohodnino, pa se je položaj zboljšal. Za male obrtnike je zaradi tega treba čim prej uvesti znatnejše olajšave. Danes naša skupna davčna breme obrtnika v primerjavi z davkom 22 % čistega poslovnega dohodka, povprečno pa se giblje obremenitve med 13 in 15 %, toda brez avtonomnih doklad. Zaradi pravičnejše obremenitve bi bilo potrebno, da bi se osnovni davek stopnjeval od 2-8 %, še bolj pa bi bilo, da se davek za obrate, katerih čisti dohodek ne presega 24.000 Din, določi pavšalno.

Pri prvi priredbi pridobnine so se pokazale znatne razlike v ocenah med davkoplačevalci istega okraja, ki imajo približno enake dohodninske razmere. Še večje pa so bile razlike v raznih okrajih. Zveza je v tem pogledu zbrala precej gradiva. Nekatere podzeloške davčne uprave so n. pr. ocenile dohodek obrtnikov mnogo višje kakor v Ljubljani ali v nekaterih drugih okrajih. Posebno občutno so bili prizadevi obrtniki oblatenjskih strok in oni mali obrtniki, ki so bili prej oproščeni dohodnine.

Tudi glede davka na poslovni promet so postopale razne davčne uprave zelo različno. Nekatere so davek na poslovni promet predpisale za l. 1929. vsem, tudi manjšim obrtnikom, dasi je tega davka po čl. 8., točka 12. zakona o davku na poslovni promet oproščena večina malih obrtnikov. Davčne uprave tolmačijo ta člea v najstrožjem smislu. Iz neke nedavno izdane razsodbe upravnega sodišča na je razvidno, da pristojni pristojni od davka na poslovni promet vsem obrtnikom, ki ne zaposlujejo več kakor 2 pomočnika ali vajencev.

K temu vprašanju je g. Zadravec podal še nekaj zanimivih pripomb. Oprostitev od davka na poslovni promet se večinoma odklanja z motivacijo, češ, da ima obrtnik odprt lokal kar pa je novsem naprečna interpretacija zakona, kajti vsak obrtnik mora imeti odprt lokal. Prestrogo se tolmačijo tudi določbe za obrtnike, ki prodajajo čedule deloma nabavljeno blago (predvsem mesarine in peke). Taki obrtniki se vstavijo pogosto v prvo skupino z 10 % osnovnega davka, in torej plačajo davek no višji stopnji kakor n. pr. odvetniki (8 %).

Socialna zakonodaja

O socialni zakonodaji, odnosno o reviziji socialnopolitičnih zakonov je obširno referiral načelnik g. Rebek, ki je razložil stališče, ki ga je Zveza zavzela k tej reviziji. Obrtništvo je predvsem proti temu, da se ogromna denarna sredstva, ki se zbirajo za zdravljenje bolnega delavstva, ne uporabljajo izključno v ta namen. Zato je proti birokratski organizaciji socialnega zavarovanja in zahteva decentralizacijo. Omiliti je treba tudi določbe zakona o zaščiti delavca in o inšpekciji dela, spremeniti določbe glede zaposlitve vajencev in znižati odstotek za čezurno delo. Omiliti se morajo končno tudi drakonične kazenske odredbe, kazni pa se naj stekaio v fond za pospeševanje obrti. Spremeniti se mora tudi določba, da je inšpektor dela obenem ložnik in sodnik.

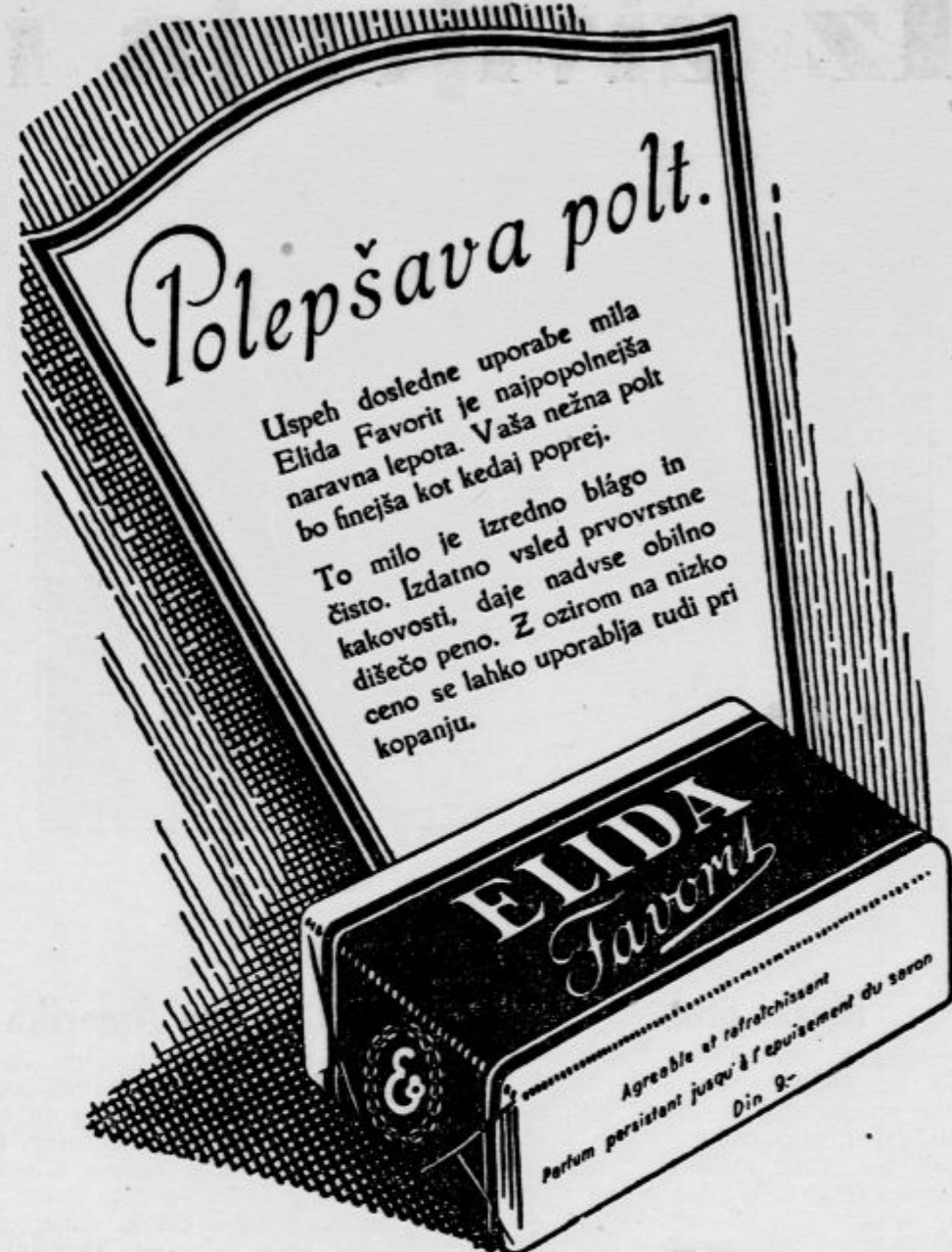
Obrtni naraščaj

Delegat g. Krapež je nato podal zanimivo poročilo o obrtnem naraščaju. Današnji obrtnik mora biti vsestranski izobražen, če se hoče obdržati v konkurenčnem boju. Mora pa biti tudi močno organiziran. Obrtnemu naraščaju je treba posvetiti največjo pozornost, zlasti ker se pri vajenščih preizkušnjah vidi naraščajoča pomanjkljivost v strokovni izobrazbi. Komisije za preizkušnje vajencev morajo odslej strožje postopati, kajti s slabim naraščajem se najbolj podpira šušmarstvo, ki je obrtniku v veliko škodo. V mnogih primerih je krivda tudi na mojstrih. Končno pa se mora znatno omejiti tudi smrejanje vajencev, in sicer na ono število, ki je neobhodno potrebno. Smrejanje naj se le valenci s čim večjo predizobrazbo in tudi preizkusna doba naj se podaljša. Dolžnost mojstra pa je, da skrbi za čim intenzivnejšo strokovno izobrazbo svojih vajencev.

O potrebi šolske predizobrazbe vajencev je razpravljajal nato še zvezni tajnik, ki je podal o tem pogledu delegatom obširna navodila.

Obvezno bolniško in nezgodno zavarovanje obrtnikov

O potrebi obveznega zavarovanja obrtnikov proti boleznim, nezgodam in starosti je nato poročal delegat gosp. Iglič, ki je med

Milo ELIDA Favorit

drugim navedel primer Češkoslovaške, kjer se je najprej uvedlo splošno obvezno zavarovanje vseh oseb s samostojnimi poklici. V Nemčiji je danes pri raznih zasebnih bolnišnicah - zavarovalnih družbah zavarovanih nad 4 milijone samostojnih obrtnikov.

Obrtniki tudi pri nas spoznavajo, da jim je nujno potrebno bolniško in nezgodno pa tudi starostno zavarovanje. Pomoči pa je iskati samo v uvedbi splošnega in obveznega zavarovanja, ki naj bo naslonjeno na obstoječe zadrugne organizacije. Zveza obrtnih zadrug naj bi postala neodviena nosilka zavarovanja, ki se naj izvršuje potom zadrug. Tudi za nezgodno in starostno zavarovanje nudi območje zveze zadostno bazo. Upravni stroški bi bili v takem primeru minimalni. Na njegov predlog je bila nato soglasno sprejeta resolucija, v kateri se naproša trgovski minister, naj zastavi svoj vpliv, da se v novem obrtnem zakonu navedi določilo, po katerem bi vsak član obrtniške zadruge postal obvezno tudi član Osrednje obrtniške zavarovalnice pri zvezi, ki je nosilka zavarovanja.

O stanovskem tisku je nato poročal še delegat g. Mihelič, ki je orisal vse težkoče prvega obrtniškega glasila pred 25 leti. Navedel je tudi razloge, ki so bili merodajni, da je »Obrtni vestnik« kot glasilu obrtnih zadrug, postal tednik in da sedaj izhaja v povečani obliki, ne da bi se naročnina zvišala. Obrtniki sami pa morajo skrbeti, da se njihovo glasilu izpopolni in čim bolj razširi.

Po končanem referatu g. Miheliča je načelnik g. Rebek ob 1. uri popoldne zaključil uspešno zborovanje.

Proti špekulaciji na račun Privilegirane agrarne banke. Uprava Privilegirane agrarne banke je prejela obvestila, da se razni špekulanti, zlasti v Vojvodini in Bosni pečajo s posredovanjem kreditov pri Priv. agrarni banki ter pri tem zahtevajo kot provizijo 2 do 7% odobrenih kreditov. Banka je podzvela vse korake, da se ti špekulanti kazensko zasledujejo ter opozarja interese, da nima nikakih poverjenikov za tak posel. Vsak interesent se glede informacij lahko obrne neposredno na banko samo ali pa na svojo zadrugo. Opaža se tudi, da razni špekulanti kupujejo začasna potrdila o vplačanih obrokih na delnice, in sicer po znatno nižji ceni, kakor bi odgovarjala vplačilom, pri čemer se poslužujejo lažljivih vesti o vrednosti delnic in o vzrokih odgoditve vplačila na 3. in 4. obrok. Tudi proti takim špekulantom se bo kazensko postopalo. Privilegirana agrarna banka je ob tej priliki izdala pojasnilo, da je bilo vplačilo 3. obroka odloženo, ker ima banka še iz prvih dveh vplačil mnogo likvidnih sredstev, ki jih ne more tako naglo plasirati v posojila in zato nima rnenkrat potrebe po novih denarnih sredstvih.

Predavanje o prijavi za pridobnino in za davek na poslovni promet. Zbornica za TOI v Ljubljani priredi v petek 31. t. m. ob 8. zvečer v zbornici posvetovalnici predavanje o prijavi za pridobnino in za davek na poslovni promet s posebnim ozirom na interese obrtnikov. Zbornica vabi obrtnike in druge interese, da se tega predavanja udeležijo.

Deponirani 20% kronski boni. Člani Trnitsva bančnih zadrug v Sloveniji vseh okrajev, ki imajo pri njih deponirane 20% kronske priznanice, naj jih dvignejo ali sicer z njimi razpolagajo do nakasneje 10. februarja. Po 16. februarju bodo vse banke članice tega društva skušale po možnosti vnovčiti ali prodati te priznanice. Ne prevzamejo pa za vnovčenje odnosno za prodajo nikakega jamstva.

BORZE

27. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes promet zelo slab. Le v devizi Dunaj je bilo nekaj več potrebe. Tečaj deviz kažejo malenkostne spremembe. Deviza Dunaj se je okrepila od 79814 na 79836, deviza Praga pa od 16779 na 16784.

Na zagrebškem efektom tržišču je bilo razpoloženje v državnih papirih čvrstše. Vojna škoda se je trgovala za kaso po 440, za februar pa po 416. Značnejši promet je bil tudi v Blairnem posojilu, in sicer v 8-odstotnem po 89 do

89,50 in v 7-odstotnem po 80-79. V zasebnih vrednotah je bil promet enostopen.

Devize in valute.

Zagreb. Pariz 221,77 — 223,77, London 275,62 — 276,42, Newyork 56,51 — 56,71, Milan 295,74 — 297,74, Amsterdam 22,75 — 22,835, Berlin 1353,75 — 1356,75, Dunaj 796,79 — 799,79, Curih 1094,4 — 1097,4, Praga 167,44 — 168,24, Budimpešta 990,45 — 993,45.

Curih. Zagreb 9,12875, Pariz 20,33, London 25,185, Newyork 517,60, Bruselj 72,075, Milan 27,085, Madrid 68,25, Amsterdam 207,95, Berlin 123,69, Dunaj 72,825, Sofija 3,74, Praga 15,315, Varšava 58,025, Budimpešta 90,515, Bukarešta 3,075.

Elekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 441-441,50, kasa 441,50-442, za februar 415,50-416, 8-odst. Blair 89-90, 7 odst. Blair 78,50-79,50, 7 odst. Drž. hip. banka 79-82, investicijsko 84,50 den, agrarne 50-52; bančne vrednote: Praštediona 925-930, Jogo 86-88, Union 201,50-203, Srpska 161-165, Narodna 8225-8235; industrijske vrednote: Gutmann 185-190, Slavkve 89-90, Slavonija 200-201, Sečera na 390-395, Brod vagon 125-130, Vevče 125 den., Trbovlje 488-493,50.

Blagovna tržišča

Hmeli

+ Hmeljski trg. Na žateškem hmeljskem trgu vlada dalje precejšnja povpraševanje, dočim je ponud. malenkostna. Zaloge v trgovini so samo še malenkostne, pri producentih pa še kakih 1000 starih stotov. Skupaj je znašal promet v preteklem tednu 1200 stotov. Redki imetniki hmelja so ponovno dvignili cene. Srednji žateški hmelj se je podražil za 50 Kč in je koncem tedna pri čvrsti tendenci notiral 750 — 775 Kč, prvovrstni pa 800 Kč za 50 Kč! Tudi nekaj hmelja iz leta 1928, je bilo prodano po 120 — 140 Kč. Na nürnbergskem hmeljskem trgu je bilo pretekli teden prodanih 500 bal. Cene so se držale prilično čvrsto in so za prvovrstno blago (Hallertau, Tettnang) dosegle 90-95 mark za 50 kg. V tranzitnem prometu je bilo prodanih nekaj manjših partij pri tlačnih cenah od 25 — 40 mark za stari stot (6,78 — 10,85 Din za kg).

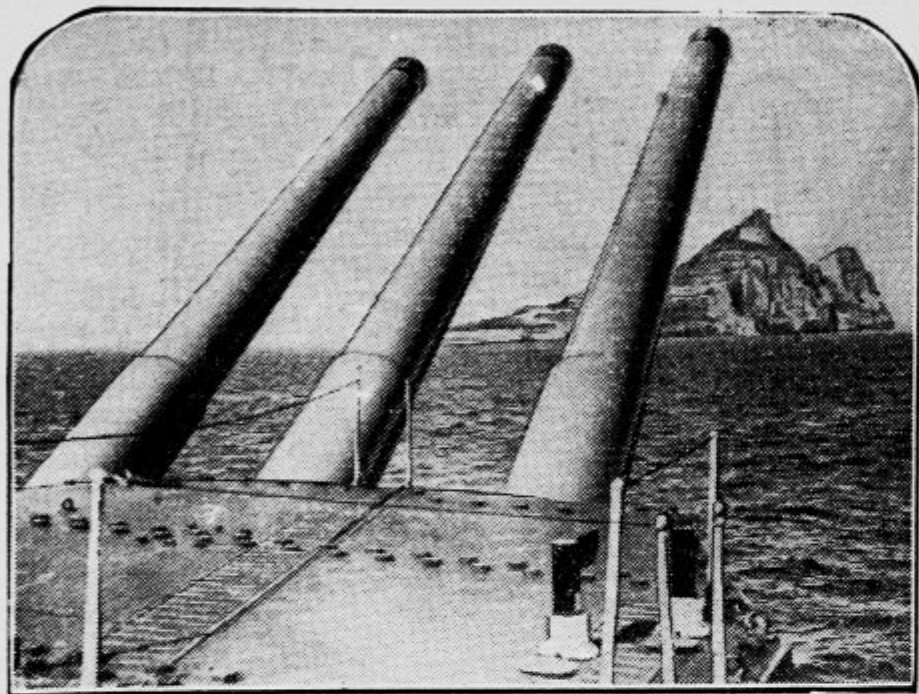
Les

+ Ljubljanska borza (27. t. m.). Tendence za žito nespremenjeno mlačna. Zaključeni so bili 3 vagoni smrekovih desk in 1 vagon lipovih hlodov. Povpraševanje je za borove plohe (35, 40, 45, 50 in 60 mm, 3 m dolž, navzgor), za bukovno ogelje in za testone (od 19 cm navzgor, dolž. 2,25 m).

Žito.

+ Žitni trg (27. t. m.). Tendence je dalje zelo čvrsta. Tečajji so se danes na budimpeštanski borzi ponovno dvignili. Tudi pri nas se je pšenica podražila ter je težko dobiti blago. Nekaj pšenice je trenutno še na razpolago v Baranji, kjer se kupuje 77/78 kg težko blago po 217,50 — 220 Din, fco naklad

Iz življenja in sveta

K pomorski razorožitveni konferenci

16-colski topovi angleške bojne ladje. V ozadju gibraltarska pečina.

Moški otok

V letošnjem poročilu Tihooceanske družbe za podvodni brzojav najdemo nekoliko podatkov o malem otoku Day-Raxnu sredi oceana, 800 km zapadno od Paname. Na otoku stanuje 18 nastavljenecv te družbe. Visoko cenijo sveti mir in so zato sklenili medsebojno pogodbo, po kateri ne sme nihče pripeljati na otok svoje žene, matere, hčere ali sestre. Zakaj bi morala Eva zagreniti Adamu raj? Otočani nimajo nobenih skrbi za obdelovanje polja ali ribolovom. Dobivajo svojo mesečno plačo in štedijo denar: saj nimajo ne trgovine, ne barov, ki bi jih zapeljali v izdatke. Radio imajo zastoj. Vsak tretji mesec pripelje družvena ladja pošto in živila. Torej bivajo samotari res kakor v rajju. Otok ima idealno podnebje in tropsko rastlinstvo kakor Sumatra ali Java. Poleg službenih poslov, vzdrževanja brzojavnih naprav, otočani pridno igrajo tenis in prireajo z jadrnicami tekme okoli otoka. Vsak večer gojijo šah in biljard. Imajo tudi knjižnico z 2500 zvezki. Najbolj pridni se vneto pripravljajo za strokovni izpit, ki jim omogoči službeno napredovanje. Poleg edine hiše na otoku imajo vrt, kjer gojijo ljubitelji paradiznike, salato, fižol. Redijo tudi perotnjino in puške. Poročilo ugotavlja, da niso nastavljenici nikjer tako zadovoljni s službo kakor na tem blaženem otoku brez žensk.

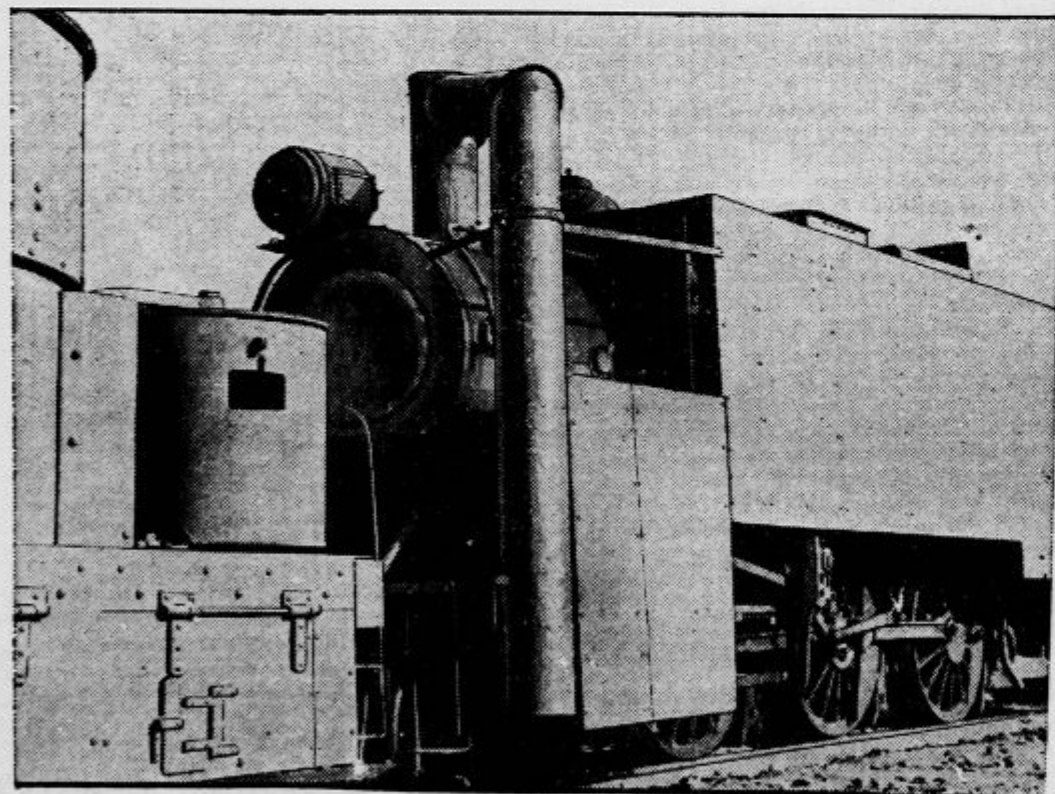
Ali bi hoteli kepo zlata?

Francoski fizik Idrac vam jo ponuja in je tako velika, da bi veljala približno poldrugo milijardo v naših dinarjih. Vsak človek na svetu bi lahko imel takšno kepo. Idrac je namreč izračunal, da bi jih bilo dovolj za vse ljudi na svetu. Težava je samo v tem, da ta nepojmljiva množina zlata ne leži že pripravljena na kupu, temveč bi jo bilo treba šele prirrediti iz — morske vode. V vsakem kubičnem metru morske vode je namreč pol grama zlate primesi in ker je količina te vode kolikor toliko »točno« ugotovljena, ni težko izračunati, da znaša vrednost vsega zlata v morju malo manj nego 3 milijarde milijonov dinarjev. Kdor bi ta zaklad dvignil, bi lahko vse ljudi spremenil v težke milijonarje. Seveda samo za trenutek, kajti v naslednjem trenutku bi ti ljudje spredeli, da je njih zlato manj vredno nego staro železo.

ODDIH NA ADRIJI

CRIVENICA: HOTEL MIRAMARE.

Soba in penzija 75—90 Din. 10% odkup napitnine. Prospekte in pojasnila daje Putnik, Ljubljana, telefon 24—72. 1484

Potniški promet z oklopnimi vlaki

Na Kitajskem, v deželi večnih meščanskih vojn in razbojstev, se je čutila železniška uprava primorano, da uvede oklopne vlake za potniški promet v nekaj pokrajinah, kjer so razbojniki ali vsajši opetovano napadli vlake ter izropali potnike.

preparat, ki primešan margarini, tudi v pogledu vitaminov izenačuje »umetno surovo maslo« z naravnim. Povrh se je posrečilo margarino tudi glede barve in vonja, ne samo okusa, popolnoma prispodobiti surovemu maslu. Nova margarina je dobila ime »plemenita margarina« in jo nemške tvornice že v velikih množinah izdelujejo.

Za našo agrarno državo je seveda vprašanje popolnoma drugo. Pri nas bi morali povečati konzum najplemenitejše maslobo in jo poceniti s povzdigo našega mlečnega gospodarstva.

Nevarnosti pasje stekline

V zadnji številki glasila čeških zdravnikov je objavljen referat o novi Barbierjevi knjigi, v kateri je zbranih mnogo dokazov, da se steklina ne prenaša samo s pasjim ugrizom, marveč večkrat tako posredno, da se da komaj dokazati pravi izvor. Že iz rimskih časov nam je znan primer krojača Coelija Aureliana, ki je šival obleko, raztrgano od steklega psa. Pri tem je po navadi krojačev pregriznil nit in se okužil. Na enak način si je nalezila steklino po poročilu ustanovnika dunajskega Pasteurjevega zavoda dr. Krausa neka dunajska šivilja. Francoska zdravnikinja Eynaux in Chaussier sta dognala obolenje za steklino pri luhcih, ki so si brisali nos z robcem, onemedenim s slino steklega psa. Bardsley je dognal primer stekline pri človeku, ki je odvezoval vrh, na kateri je bil preje obešen stekel pes. Neprevidni mož si je pri tem pomagal z zobmi in kmalu po tem so se na njem pokazali znaki te strašne bolezni. Ricochon omenja med svojimi pacienti žensko, ki se je pri skubljenju kokoši vprsnila v prst. Kokoši je popadel stekel pes, predno jo je ženska zaklala in se pri tem okužila. Barbier navaja še nešteto podobnih prenosov pasje in volčje stekline.

»Miss Avstrija«

lepa Ingeborg von Grienberger, ki bo zastopala Avstrijo na mednarodnem lepotnem tekmovanju. Avstrijec se je, kakor so dognali pozneje, so izločilo primerno majhna smola. Z letošnjimi lepotnimi kraljicami je sploh križ. O holandski so ugotovili, da je poročena in mati devetletnega otroka ter so jo naknadno odstranili; madžarska je po reklu — Nemka, a avstrijska se je rodila v — Berlinu.

Turki ne bodo več pili kave

Zastopniki turškega tiska, ki jih je bil te dni ministri predsednik Ismael paš-paš povabil na pogovor k sebi na dom, so bili nemalo presenečeni, ko so jim tam namesto tradicionalne turške kave postregli s čajem iz lipovega cvetja. Se bolj pa jih je presenetilo, ko jim je Ismael paš izjavil, da bo lipov čaj v bodoče tista pijača, ki naj izpodrine kavo. Lipovega cvetja je namreč v Anatoliji silno dosti, kavo pa je treba uvažati in to stane Turčijo vsako leto težke milijone. Turške finance pa so takšne, da je treba pograbit za vsako sredstvo za njihovo ozdravljenje. In eno izmed teh sredstev je popolna ali vsaj delna zabrana uvoza kave. Paša je dejal, da bo ta svoj načrt izvedel brezobzirno in sicer meni priči z njegovim izvajanjem v najkrajšem času. Tako se utegne zgoditi, da bo »turško« kavo lahko srebal ves svet, samo Turki ne.

Zdravilišče za alkoholike

Na Češkoslovaškem imajo v Teplicah svojevrstno zdravilišče, kamor se zatekajo na lečenje bolniki, ki se hočejo odtegniti pogubnemu učinku pitja in se odvaditi alkohola. V tem penzionatu, ki je bil ustanovljen l. 1913., se je lani zdravilo 165 zakrknjenih alkoholikov. Od teh je bilo 129 Čehoslovakov, 32 Nemcev in 3 Rusi. Po šestmesečnem zdravljenju jih je bilo odpuščenih kot popolnoma ozdravljenih 70%, ostali pa so se vrnili v svet kot neozdravljivi pijanci. Po poklicu je bilo med pacienti 50 uradnikov, 22 obrtnikov, 21 trgovcev, 13 učiteljev, 12 delavcev, 9 kmetov, 8 inženjerjev, ostanek pa odpade na razne druge poklice.

Tu gre mož katerega muči kašelj. Zakaj pa tudi ne vzame Kresival-a? Priznani in okusni Bayerjev proizvod.

Premagana zima

Na reki Sv. Lovrenca blizu kanadske prestolice Quebeca je izvršil 24. t. m. v navzočnosti večkanske množice profesor Howard Barnes sijajno uspešno poizkušnjo raztopiti rečni led. Reka je letos prezgodaj zmrznila in med drugimi je običajni sredi ledu tudi veliki italijanski parnik »Concordia« s 16.505 ton. Vsakdo, ki je bil na severu, ve, koliko škode povzroči prezgodnji led deželam ob Severnem in Baftiškem morju, Rusiji in Severni Ameriki. Ujete ladje so zapisane žalostni pogibelji, pomladi jih zmečka led kakor škatlice za vžigalice. Na ta način utrpijo brodarke družbe milijonske škode, dasi odstranijo pozimi vsaj stroje, opremo in blago iz ponesrečenih ladij. Razen tega ustavi led vse pristaniško življenje in počiva promet po več mesecev v letu. Samo včasih peljejo posebni lomičli ledu skozi morje karavano ladij, a to je nevarno in jako drago početje. In zdaj je prof. Barnes priblizgal led samo z nekakšno kemično raztopino in ta je takoj skopnel. Pol ure pozneje je stala rešena »Concordia« v varnem pristanišču! Zadostuje torej navaden razpršilec na majhnem avtomobilu ali motorjem čolnu, da se reši gospodarsko življenje poljubne dežele zimskega spanja! Razen tega ne bodo trpeli ljudje po mestih nikoli radi poledice. Mesto New-York je Barnesu že ponudilo, da prevzame »kemično snazjenje« mestnih ulic.

Mrtvi pevec

V arhivih neke italijanske gramofonske tvrdke je že več let ležala plošča s kvartetom iz »Rigoletta«. Vendar ni nikoli prišla v prodajo, dasi je odpel na njegovo vojvodino ulogo sam Caruso. Zapisovalac je namreč vzel napačno iglo in je pogodil samo tenorjev glas, dočim stala zvenela zabrisano in medlo ženska glasova v ulogah Magdalene in Hilde. Tovarna je Carusa naprosila, naj pomoli spev, a znani tenor je poprej umrl. Zdaj, ko so izumili zvočni film, so se spomnili tudi one plošče. Z novo tehniko so lahko oslabili in potem izbrisali ženska glasova in baritonovo ulogo. Ostal je samo Carusov glas. Nato so nastopili trije novi pevci in z mrtvim Carusom skupaj so odpli kvartet, ki je bil zapisan na novo ploščo. — Imeli smo nepopisno občutek! — pripoveduje navzoča sopranistinja milanske Scale, Caruso, ki je davno umrl, je vodil žive tovariše, in učinek je bil ogromen. Vsi strokovnjaki so izjavili, na nikoli nismo mi peli tako navdušeno in lepo, kakor zdaj v družbi mrtvega pevca!

Podrta četrt

Starinske hiše v londonski četrti Sv. Pankracija služijo kot prenočišča največjim prebivalcem velikanskega mesta in se niso popravljale menda nad 100 let. Deželni zbor, se je ponovno prepričal, da so postale te hiše ognjišče vseh nalezljivih bolezni, ki se vedno včasih izbruhejo v Londonu. Zato so sklenili pograti vso četrt z dinamitom v zrak ter po razrušenju in odstranitvi razvalin na njih mestu zgraditi novo vrtno mesto s čisto novimi stanovanji. V to svrhu je nakazala samouprava 100 tisoč funtov šterlingov denarja. Pri eksploziji bodo navzoči vsi člani občastnega sveta londonske grofije in — kakor zahteva angleška duševnost — bodo zapeli revni stanovalci najprvo »zahvalno himno« skrbnemu predsedniku grofijskega sveta!

Nepotrebne globe

Parlament avstralske države Novi Južni Wales je sprejel zakon, s katerim je odpravil vse denarne globe. Pastirji tisočeri ovac, s katerimi imajo oblasti vedno dosti opravka radi poljskih in drugih poškodb, si namreč ne pustijo izterjevalcev preblizu. Rajši postavijo svoje šotore pol kilometra naprej v stepto. S tem zapustijo Novi Wales, se podajo na ozemlje sosedne države in uidejo oblastem. Na ta način je imela vlada pri pobiranju glob več izdatkov nego dobička. Iz tega razloga ne bo več denarnih glob. Vsi, ki so obtoženi prestopkov zoper cestni red in zemljiške pravice, se zdaj oproste krivde ali pa obsojijo in nemudoma zaprejo, da jih potem ni treba iskati.

Kaznenci postavili spomenik svojemu ravnatelju

Kaznenci znane ameriške jenišnice Sing-Sing so v nekoliko letih zbrali 100.000 dolarjev, ki se bodo porabili za orjaški spomenik ravnatelju jenišnice, da se mu na ta način zahvalijo za mnoge humane reforme, ki jih je izvedel v prid jetnikom. Slika nam kaže kiparja Miserendina, pri izgovarjanju velikanskega spomenika. Kip drži v eni roki mučilne vezi, ki jih je odpravila vlada na zahtevo ravnatelja, v drugi pa knjigo, kot znak njegovega prosvetnega prizadevanja.

Muzej iz katedrale

Znamenito Izakovo katedralo v Leningradu so boljševiki spremenili v protiverski muzej. Ko so hoteli odstraniti zvonove iz njenega stolpa, se je izkazalo, da bi bilo to delo preveč zamudno in težko. Tedaj so se odločili, da spravijo v stolp posebne stroje, s katerimi bodo ogromne zvonove razrezali na kose.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV:

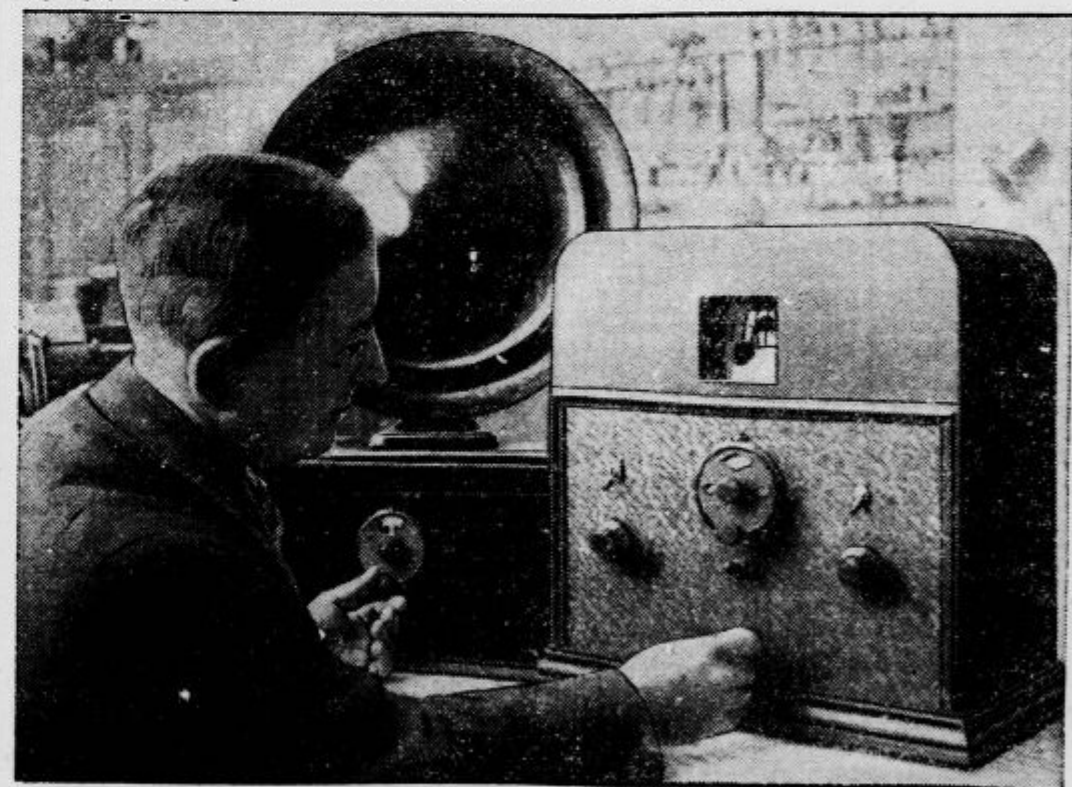
Torek, 28. januarja

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glosba. — 13.30: Napoved časa, borza, reproducira glosba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Dr. Rožič: O sedanjih Grčiji. — 19.30: Dr. Kolarič: Napake slovenskega pisanja. — 19.30: Ruščina. — 20.30: Nestroy: »Utopljenca«, igrajo člani nar. gledališča. — 22.30: Napoved časa in poročila. — Koncert radio-orkestra.

Sreda, 29. januarja

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glosba. — 13.30: Napoved časa, borza, reproducira glosba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Otroški kotiček. — 19.30: Poda iz slovenske literarne zgodovine. — 19.30: Francoščina. — 20.30: Klavirski večer: »Francoski klaviristi«. (Ga. Ostere-Valjajova in g. Oster). — 21.30: Slovenska glosba (radio-orkester). — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEograd 10.30: Reproducira glosba. — 12.40: Koncert radio-kvarteta. — 18.30: Večerni koncert. — 20.45: Koncert operne glosbe. — 21.40: Poročila. — 21.50: Komedita. — 22.10: Godba za ples. — ZAGREB 12.30: Reproducira glosba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20.35: Violinski koncert. — PRAGA 19.30: Prenos iz nar. gledališča: Forsterjeva opera »Zmagovalec«. — BRNO 17.30: Violinski in klavirski koncert. — 19.30: Prenos opere iz Prage. — Varšava 17.45: Koncert Kalmanove glosbe. — 20.15: Koncert komorne glosbe. — 21.35: Koncert solistov. — 23.30: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 17.15: Glasbeni program za mladino. — 20.05: Kabaretni program. — 21.05: Mešan program. — Operetne melodije. — BERLIN 17.30: Pevski koncert. — 18.20: Lahka godba orkestra. — 20.30: Mednarodne koračnice. — 21.10: Gilbertova opereta »Hotel Lvov«. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.30: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 19.30: Prenos simfonice koncerta. — 21.15: Charpentier »Luiza« (4. in 5. dejanje). — LANGENBERG 17.30: Pevski in klavirski koncert. — 20.30: Zabavni glasbeni program. — STUTTGART 16.30: Dopoldanski koncert. — 19.30: Prenos koncerta iz Frankfurt. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 12.05: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Popoldanski koncert orkestra. — 20.40: Klavirski koncert. — Ciganska godba. — LONDON 19.40: Čelo-koncert. — 20.50: Pucciniava opera »La Bohème«. — Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21.02: Instrumentalen in vokalni koncert.

Ceneni aparat za televizijo

Iznajldtelj Mihaly s svojim aparatom za gledanje na daljavo, ki prenaša slike z zamudo 1/12 sekunde. Priprava ne stane več nego dober radio-aparat in bo tedaj kmalu dostopna najširši slojem.

Arthur Bernède:

BELFEGOR

Pustolovski roman
ČETRTI DEL

»Dajte mi, da nadaljujem... Bellegarde je bil tako zatopljen v svoje raziskovanje, da me ni ne videl ne slišal. A komaj sem vzdignila roko, da bi ga udarila s pobijačem, me je pograbila v zaplestu roka starejšega gospoda... Ta gospod je bil Chantecoq... Ne vem, odkod se je bil vzel, da me je mogel tako neprijetno zmotiti pri mojem poslu...

Iztrgala sem se mu in pobegnila... Preskakujmo po štiri stopnice na en mah, sem zdirljala proti 'Samotražki Niki'. Bellegarde je streljal za menoj, a nobeden njegovih strelav me ni pogodil. Zdi se mi, da moram biti neranljiva.

Ravno v trenutku, ko bi me bil dohitel, sem prišla do zavinka stopnic in sem ga s pobijačem udarila po tilniku. Čeprav ga nisem bila dobro zadel, se je zgrudil na tla... Pravkar sem hotela planiti k tajnim vratom, za katerimi sta me pričakovala Lühner in šofer, so se na vrhu stopnic zasvetile luči... Bila je policijska obhodna straža... Neki glas... Chantecoq je bil... je spodaj zaklical: 'Imamo ga, zastavite mu pot!'

Z enim skokom sem planila skozi tajna vrata, ki jih je grbec jadno zaklenil za menoj. Bil je skrajni čas. Priznati moram, da sem ta večer že mislila: 'Po meni je!'

»Pa le ni bilo!«

»Da. Igra L. bila izgubljena, toda obnovila sem jo. Vedela sem, da bo policija, prepričana, da se lovrska prikazen še vrne, vsekako postavila v dvorani barbarskih bogov kako past.«

»Tako je tudi storila.«

»A Menardier, ki je imel nalog, da me prime, ni računal z mojimi duševnimi zmognostmi.«

»Ali ste se vi domislili uspalvalnih plinov?«

»Da. Lühner jih je pripravil... To pot je šlo vse po sreči.

In zdaj, prijatelj, ste zvedeli vse!«

Tako mirno, kakor da je v svojem budoarju, je vzela Simona

zlatu cigaretnico, ki je ležala na česalni mizi, si prižgala orientalsko cigareto in pihnila dim proti stropu.

Maurice de Thours je nekaj trenutkov molčal... Hipnotiziran po tej nenavadni ženski, v kateri je bil resnično vtelesen duh zla, je čutil, kako dobiva njena lepota čedalje večjo moč do njega. Oči so se mu kar bleščeje od poželjenja, ko je strmel vanjo.

A zdajci se je Simona zasmejala.

»Le glejte,« je dejala, »da izbije baronu in baronici misel na to, da bi prišla semkaj!«

Gizdalin se je vznemirljivo zganil.

»Bodite brez skrbi, Lühner mi je dal v tem pogledu vsa zatrdila. Sicer bi se pa v takem slučaju seznanila s podzemeljskimi ječami, ki sta jih dala v svoji neumnosti popraviti.«

»Tako bi vsaj še enkrat služile svojemu namenu.«

Odločno je pogledala Mauricea de Thoursa, na čigar obrazu se je vidno zrcalila strast, s katero ga je navdajala.

»Ali je to vse, kar mi imate povedati?« je vprašala s kaketnim glasom. »Morda je bilo napak, da sem vam pripovedovala o svojih skrivnostih. Zdaj se ne upate več govoriti o ljubezni z ženo, ki se ni bala pridružiti največjim zločinkam minulosti in sedanjosti.«

»Simona«, je oporekal grof Maurice, tresoč se po vsem telesu. »Prav narobe je! Prišezem vam, da vas nisem še nikoli tako oboževal kakor zdaj. Če je vi hočete, je mi več stvari na svetu, ki bi naju mogla ločiti.«

»A kaj če bi vam ukazala, da izginite z mojega obzorja?«

Maurice de Thours je prebledel. Nato je rekel s hripavim glasom, v katerem sta se družila vroča prošnja in najgobji obup:

»Ne, ne, ne zahtevajte tega od mene!... Nikar me tako ne izkušajte. Preveč sem že trpel, tolikšne bolečine ne bi mogel prenesti.«

S pretečim bliskom v očeh je stisnil pesti in vzkliznil: »In kdo ve, kaj bi se potem zgodilo!«

Simona je vstala in stopila naravnost k njemu. Objela ga je z laktmi in rekla z glasom, v katerem je vendar že zvenelo tisto, kar je vse dotlej toli stanovito zatrjevala:

»Neumnež!... Nikoli nisem ljubila nikogar drugega kakor tebe.«

Maurice je hotel vzklikniti v pijanosti svoje sreče. A Simona mu je položila roko na usta in ukazala:

»Vem, kaj mi hočeš reči. Zastran Bellegardea, jeli?«

Maurice jo je molče pogledal.

»Prav,« je nadaljevala, »vse ti povem. Priznam, da me je vlekel k novinarju; upala sem celo, da mi bo pomagal... ali bolje, da bo postal moj sokrivec... A kmalu sem spoznala, da je bilo to mnenje zmotno. Jacques je bil pred vsem poštenjak in čuvstvo, ki ga je izprva navdalo do mene, je kmalu prešlo... Nič ne skrivam, da je ta okolnost toli smrtno ranila mojo žensko čast, da sem ga jela besno sovražiti. Zato mi je prišlo na misel, da bi zalivala Belfegorjeve zločine nanj... Predvsem pa je moral neizogibno ostati prepričan, da ga strastno ljubim... Zato, dragi grof, sem igrala komedijo, ki vam je znana.«

»In jaz sem zaradi nje toliko trpel!«

»Ne priročajte se! Prav vaša bol mi je pokazala, da me ljubite tako, kakor sem hotela, da bi me ljubili ljubili.«

»Da... slepo... z brezumno strastjo...« je potrdil lepi Maurice. In z nežno grajo dodal:

»Oh, če bi vedel! Če bi mogel uganiti!«

»Zaljubljeni ljudje so preveč neoprezni, da bi jim bilo moči popolnoma zaupati. Igrala sem tako nevarno vlogo, da me je mogla že najmanjša malenkost izdati. Čeprav mi je bilo težko, da vas mučim, se vendar nisem hotela izpostaviti temu, da bi zapravlila zmago. Zdaj pa, ko je zaklad Valoiških najin, hočem vendar že uresničiti svoje sanje... Ili hočem daleč, daleč odot, v neznane tuje dežele... potovati na vse strani sveta in živeti vsak dan drugačno življenje... in vse to ob strani moža, ki sem ga sama izbrala iz vseh svojih častilcev... s teboj, moj dragi, s teboj...«

Dolg poljub je zapečatil to zločinsko zvezo.

Tedajci pa je potrkalo na vrata. Zaljubljenca sta stopila vsakasebi.

»Noter!« je nejevoljno zaklicala Simona.

»Oprostite, da vas motim,« je s hinavskim nasmeškom izpregovoril grbec. »A mudi se.«

Simona in Maurice sta se spogledala.

»Pozabili ste, da se nam ni posrečilo spraviti Chantecoqa s poti,« je nadaljeval. »Dokler je on živ, bomo vekomaj trepetali, da nas ne bi izsledil.«

»To je resnica,« je potrdil gizdalin.

Toda Simona je s skrivnostnim, grozečim glasom vzkliznila:

SOKOL

Važna reorganizacija telesne vzgoje v Franciji. Francoska narodna skupščina je sprejela leta 1926. po daljši, temeljiti debati mnogo novih določb za telesno vzgojo šolske mladine. Predvsem se je ustanovilo pri šolskem ministru posebno državni podsekretariat za telesno vzgojo, ki bo v bodoče vodil telesno vzgojanje mladine po vseh normalnih in strokovnih šolah. Druga važna pridobitev pa je ustanovitev visoke šole za telesno vzgojo, ki je dosedaj Francija ni imela. Skupščinski sklep pa stremi celo za tem, da se kasneje ustanovi posebno ministru za telesno vzgojo.

Zveza bolgarskih Junakov je sklicala konec januarja svoje vodilne činitele k posvetovanjem, da se končno reši vprašanje, katere tečajevadne zveze izven Bolgarije se povabi na vsejunski zlet. Odločitev kakor rečeno še ni padla, vendar pa vedo šolski listi, da bodo do leta 1930. vabljene Švicarji in vse slovanske sokolske zveze razen jugoslovanske, ki je v reorganizaciji in je prijavila kot Sokol kraljevine Jugoslavije že svoj pristop v Slovansko Sokolstvo. Bolgarski časopisi pa seveda tudi naglašajo, da tudi zveza Junakov ni dosedaj prejela od jugoslovanskega Sokolstva poziva za Beograjski zlet, kar se lahko še vse dogodi.

Največje telovadno društvo v Evropi je bržkone češkoslovansko sokolsko društvo Vnohady pri Pragi, ki šteje 4170 članstva, 535 naraščaja in 1391 dece ali skupno 6099 pripadnikov. Vodilno društvo nemškega turnerstva v Berlinu pa šteje samo 3740 članstva in skupno 1801 mladine, kar da skupno 5541 pripadnikov. — Izmed jugoslovanskih sokolskih društev je bilo dosedaj največje sokolsko društvo po člansku Sokola I. na Taburu, kar smo že svoječasno poročali. Kakšen bo razvoj v bodoče, bo pokazala prihodnja statistika.

Volk

V neki vasi francoskega okrožja Ile de France se je vrnila majhna deklica pozno iz šole domov. Ko so jo starši zavoljo tega prijeli, je dejal otrok, da je srečal volka — kakor Rdeča kapica v pravljici. Stvar se je raznesla in čeprav so v teh krajih zadnjega volka ubili že pred toliko časa, da ga ni nihče več pomnil, ni bilo kmalu nobenega človeka več v vasi, ki bi ne bil videl tega volka z lastnimi očmi. Vaščani so priredili celo gonjo na namišljeno zver. Ostala je seveda brezuspešna. Štiri dolge dni so v največjem strahu zapirali hiše in hleve, nihče se ni upal sam ali brez orožja iz vasi. Petega dne je dekletce priznalo, da si je bilo srečanje z volkom izmislilo iz strahu pred kaznijo. Tedaj so priznali tudi vsi drugi, ki so volka »videli«, da so se gotovo zmotili in življenje v vasi je krenilo spet na svojo običajno pot.

Rudnik premoga »Dobra sreča« Knjaževac potrebuje

gavnega nadzornika

s strokovnim znanjem, ki ima tudi širšo prakso. Pogoje in prepis dokumentov je poslati na gornji naslov. 251

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Lepe rumene pomaranče

po izvanredno nizki ceni

prodaja

Gospodarska zveza

v Ljubljani

2785

Po moških glavah se ozrite

stopstvo »INES«, Ljubljana, Merosodna 1/I. 12.

Mag. št. 2202/30 ref. III.

2350

Razglas

Pozor trgovci in obrtniki!

Mestni magistrat v Ljubljani poziva na podstavi člena 18. zakona o merah, Ur. l. 252/70 iz leta 1928 vse v Ljubljani bivaajoče obrtnike,

ki se bavijo z izdelovanjem meril in merilnih priprav (t. j. z izdelovanjem in popraviljanjem tehtnic, uteži, tekočinskih mer itd.), da prijavijo svojo obrt kontroli mer in dragocenih kovin v Ljubljani, Pred Prilami 17

ter temu uradu naznanijo tudi kraj, kjer je delavnica ali lokal, v katerem se merila prodajajo.

Enako poziva mestni magistrat one v mestu bivaajoče trgovce, ki prodajajo merila in merilne priprave (krčmarske steklenice!), da istotako prijavijo svojo obrt in lokal kontroli mer.

Prijave naj bodo kolekovane z taks. znakom à Din 5.— in opremljene z overjenimi prepisi obrtnih listov.

Zadnji rok za prijavo je 5. febr. 1930; zamudniki bodo kaznovani v smislu čl. 36. zak. o merah z globo od 30—500 Din.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 20. januarja 1930.

Tromesečni

kuhinjski tečaj

na dr. Krekovi meščanski gospodinjski šoli v Zg. Šiški

se prične 3. februarja 1930

Pouk se vrši od 1/2. 3. do 7. zvečer

St. 444/30.

Županstvo občine Moste

pri Ljubljani

razpisuje napravo kanalizacije iz Vodmata in Sela v Ljubljano

Načrti za delo so v vpogled v občinski pisarni med uradnimi urami, kjer se dobe tudi potrebni osnutki proračuna.

Ponudbe je vlagati do vključno 3. februarja 1930. na gorenji naslov.

Občina Moste si pridrži pravico oddaje dela ne glede na višino ponudbe.

Ugodna prilika

za nakup!

Uvedena trgovina z železnino

v eni glavnih prometnih ulic v Mariboru se ugodno prodaja. Samo resni reflektanti naj se informirajo pri advokatu dr. Kieser Karlu v Mariboru. 2481

Trgovske

lokale

uporabne tudi za pisarne

na Miklošičevi cesti oddamo v najem z avgustom t. l. — Pojasnila daje

Prometni zavod za premog d. d., Ljubljana, Miklošičeva cesta 15/I

PROTIV KAŠLJA

PROTIV PREHLADE

Najbolje sredstvo protiv prehlade, kašlja kao vratobole i astme

Liječnici preporučaju!

SAMOPROIZVADJAJ

KANOLD D. D.

KARLOVAC

Odlukovani zlatnom kolajnom u Kopenhagenu.

Dvorski dobavljači Njeg. Vel. Kralja Švedske te Njeg. Kr.

Vis. Prestolonaslij. Kralj. Švedske.

OVE PO CUELOM SVIJETU ČUVENE TABLETE

DOBIVAJU SE SVAGDJE!

TVORNICE:

KOPENHAGEN, GÖTEBORG, WIEN, BERLIN,

NÜRNBERG, ESSEN, MILANO, PRAG, LESZNO

Samo še kratak čas

od taja

2381

Ferlinz, reja živali plemenite kožuhovine, komanditna družba v Ljubljani, Stančičeva ulica št. 21,

omejeno število parov srebrolakih lisic na odplačila po izredno ugodnih pogojih. Razstava živali na kožuhovinskem sejmu dne 27. in 28. t. m. in pa pri tvrdki

PETER SEMKO, Miklošičeva cesta 14 in Dunajska cesta

palača Ljubljanske kreditne banke. — Zahtevajte prospekte!

Znižane cene!

Oglejte si igrane in otroške vozičke, trikotke, holenderje, male avtomobile, šivane stroje, naj-novejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Iščemo

trgovce, uradnike, nameščence itd.

bodisi v mestu ali na kmetih, da uredimo ekspedicije za razpošiljanje našega množinskega predmeta, ki ga potrebuje vsak človek. Ni treba potovanja, nego se vrši stvar brez lokala kaj enostavno po naših navodilih. Mesečni dohodek od Din 4000.— je lahko doseči in se vrši kot postransko opravilo. Interesenti, ki dobro znajo nemško, naj pošljejo svoj naslov pod »Cex 368/2« na Interreklam d. d., Zagreb, Marovska 28. 2410

Kot najboljšo masazno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvetežev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, sevpopravlja že pol stoletja

priznana

LEVJA

MENTOL-DROŽENKA

(francosko izganje)

Dobiva se v originalnih ploviranih steklenicah v pristani predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah s mešanim blagom. 38-a

Najpopolnejši in najcenejši aparat za množenje, poslednji uspeh nemške industrije. Multor Co., Beograd, Obilicjevenac br. 5. Telef. 33—01. 201-a

Proti alkoholu

Materi in žene, ve, ki obupajoče gledate, kako vaši dragi v pijanosti uničujejo sebe, rodbino in svojo čast in premoženje, ostavljajoči v kavarni poslednji dinar, ve jih morete popolnoma odvadi, ne da bi se oni zavedali, z »AVINALOM«, preparatom berlinskega lekarnarja Franka, z zdravilom absolutno neškodljivim zdravju. Polno za hvalnic od ozdravljenih. Cena 220.— Din Razpošilja glavni zastopnik za Jugoslavijo N. Popović, Beograd, Kolarčeva 7.

Epos pionirske Amerike.

Visoka pesem o ljubezni Allie Lee.

Knjiga dela in ljubezni je

Zane Grey

Železna

cesta

Roman

Najkrasnejša povest,

ki jo dobiš v tem

trenutku na sloven-

skem knjižnem trgu.

Čitajte

to Iljado naše dobe.

Cena:

Broširana Din 35—

Vezana Din 45—

Naroča se pri upravi

Jutra v Ljubljani.

